DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
September 19, 1995

THE LITHUANIAN WORLD – WIDE DAILY

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500
TELEFAKSAS (312) 585-8284

Vol. LXXXVI Kaina 50 c. ANTRADIENIS – TUESDAY, RUGSĖJIS – SEPTEMBER 19, 1995 Nr. 181

Paskirtas naujas ekonomijos ministras

Vilnius, rugsėjo 12 d. (LR) – Prezidentas Algirdas Brazauskas rugsėjo 11 d. ekonomijos ministro postą pasiūlė Seimo LDDP frakcijos ir Ekonomikos komiteto nariui Vytautui Buinevičiui.

Kaip rašo Ramunė Sakalauskaitė „Lietuvos ryte", tą pačią dieną posėdžiavusi Seimo LDDP frakcija Buinevičiaus kandidatūrai į šį postą pritarė plojimu. Posėdyje dalyvavęs LDDP ir vyriausybės vadovas Adolfas Šleževičius, komentuodamas V. Buinevičiaus pasirinkimą, pabrėžė, jog pasirinktas asmuo „yra geras analitikas, sistemiškai mąstantis, turintis organizacinio darbo patirtį politikas".

Paklaustas, kodėl buvo atsisakyta ankstesnės idėjos naikinti Ekonomikos ministeriją, ministras pirmininkas atsakė, kad buvo atsižvelgta į prezidento nuomonę. Šalies vadovas teigęs, kad skubotas reogranizavimas nieko gera neduoda.

Kalbėdamas apie prezidento siūlymą, Vytautas Buinevičius sakė, kad tai buvę netikėta. Apsispręsti turėjęs tik porą valandų, per kurias nesugebėjo rasti sode buvusios žmonos. Kalbėdamasis su šalies vadovu, Seimo narys sakė, kad, „nėra ekonomistas, o tik inžinierius, ir ekonomikos teorijos nežino". Į tai A. Brazauskas atsakęs, kad „šioms pareigoms labiau reikia politiko".

Buinevičius sakė, kad prezidentui imponavo jo, kaip vadovo, patirtis. Dvidešimt penkerius metus, vadovaudamas kelių šimtų žmonių kolektyvui ir bendradarbiaudamas su Velikije Luki, Kursko ir Novorosijsko fabrikais, gaminusiais radijo matavimo aparatūrą, jis nuolat turėjo rasti išeitį iš konfliktinių situacijų.

„Suvokiu, kad postą turėsiu tik vienerius metus", pasakė pretendentas į ekonomijos ministrus. Prezidentas patarė įtikinti Ekonomikos ministerijos kolektyvą, „kad šis nejudėtų, nebėgtų ir ramiai dirbtų".

V. Buinevičiui tapus ministru, jam talkins dabartiniai Ekonomikos ministerijos sekretoriai. Dėl dar vieno sekretoriaus, kurį leista pasirinkti, V. Buinevičius neapsisprendė.

LDDP frakcijos posėdyje, kurio dalyviams susodinti buvo skolintasi kėdžių ir iš Seimo opozicijos Vytauto Landsbergio kabineto, V. Buinevičių parėmė Bronius Genzelis. Jis kolegą priskyrė socialdemokratinei grupuotei. Romualdas Bloškys apgailestavo, kad LDDP nepasinaudojo galimybe ir ekonomikos ministre nepaskyrė moters – Sigitos Burbienės.

Vytautas Buinevičius gimė 1933 m. Kaune. 1955 m. baigė Kauno Politechnikos Institutą, kur įgijo radijo inžinieriaus specialybę. Trisdešimt septynerius metus dirbo Kauno radijo matavimų technikos institute, buvo laboratorijos, vėliau – skyriaus vadovas, kūrė naujus matavimo prietaisus, padarė 14 išradimų. Nuo 1985 m. dirbo Kauno Technologijos Universitete. Buvo Komunistų partijos, vėliau – LDDP narys.

Vytautas Buinevičius – dviejų vaikų tėvas, žmona – Kauno Technikos Universiteto docentė.

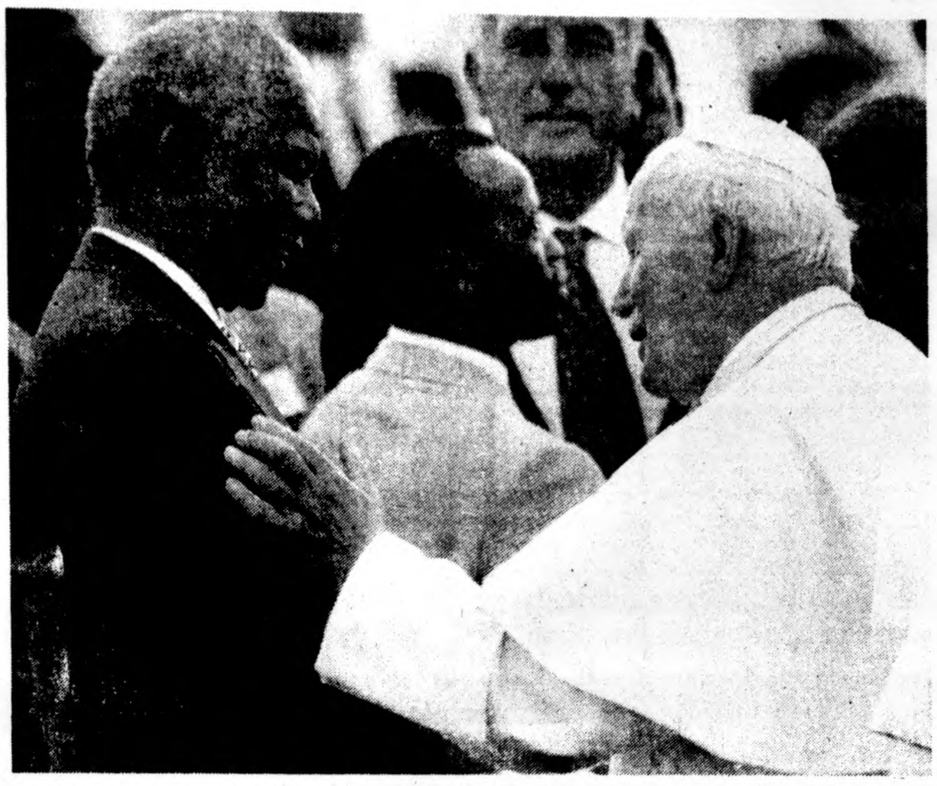

Pietų Afrikos Respublikos prezidentas Nelson Mandela šeštadienį pasitiko Šv. Tėvą, popiežių Joną Paulių II, pirmą kartą atvykusį į šią šalį. Jis jam padėkojo už jo ilgametę kovą, remiant tuos, kurie kovojo su aparteidu. Pasitikime nedalyvavo viceprezidentas F. W. De Klerk, bet jis pastebėjo, kad popiežiaus vizitas teigiamai paveiks jo partijos remiamą, parlamente svarstomą įstatymą drausti abortus. Mandelos ANC partija nori, kad jie būtų leidžiami.

Pietų Afrikoje Jonas Paulius II gyrė taikiai keičiamą visuomenę

Johannesburg, Pietų Afrika, rugsėjo 16 d. (NYT) – Atvykęs į Pietų Afrikos Respubliką su pirmuoju oficialiu vizitu popiežius Jonas Paulius II ištesėjo du pažadus. Pirmąjį padarė pernai šios šalies krikščionims vyskupams, pažadėdamas atvykti į Afrikos vyskupų sinodo uždarymo iškilmes, nes sinodo pradžiai jie buvo atvykę į Romą. Antrąjį pažadą padarė labai seniai, kai pasakė, jog nekels kojos į Pietų Afriką, kol ten nebus panaikinta aparteido sistema, pagal kurią valdžioje dalyvauti buvo leidžiama tik baltosios rasės piliečiams.

Kaip rašo korespondentas Donald McNeil „The New York Times" (NYT) laikraštyje, praėjusį šeštadienį aerodrome Šventąjį Tėvą pasitikęs prezidentas Nelson Mandela padėkojo jam už jo ilgametę pasyvios rezistencijos politiką prieš aparteidą. „Pasakymas, kad jūsų apsilankymo jau per ilgai buvo laukiama, yra išraiška pagarbos ir dėkingumo už jūsų asmeniską bjaurėjimąsi aparteido sistema", pareiškė prezidentas Mandela. „Jūs delsėte atvykimą į šią šalį, nes su panieka žvelgėte į sistemą, kuri Dievo vaikus traktavo kaip mažesnę vertę turinčius žmones".

Nors Vatikanas iš anksto nepranešė apie ką Šventasis Tėvas buvo numatęs kalbėti sekmadienį Gosforth hipodrome įvyksiančiame susitikime su Pietų afrikiečiais, bet šio vizito bendra tema yra „taika, teisingumas ir susitaikymas" – matomai užuominos į Pietų Afrikos Respublikos pastangas kurti naują, darnią visuomenę ant buvusios rasistinės visuomenės pelenų.

(Pirmadienio NYT laidoje rašoma, kad dėl finansinių sunkumų daugelis tikinčiųjų neišgalėjo atvykti į susitikimą su popiežium ir dėl to stadione, kuris galėtų talpinti 400,000 žmonių buvo tik apie 100,000. Daugumas (80%) katalikų Pietų Afrikoje yra juodi, o jų tarpe bedarbystė siekia 45%-50%. Nors įėjimas į stadioną nekainavo, vyskupijose organizuojamos kelionės kainavo maždaug po 8 dol. asmeniui. Mišių metu popiežius kalbėjo: „Matydami, kas vyksta šioje šalyje, geros valios vyrai ir moterys viliasi, kad ir kitur šiame kontinente, pagaliau ir visame pasaulyje smurtas užleis vietą dialogui ir sutarimui, ir nekaltų vyrų, moterų ir vaikų gyvybės nebebus pavojuje dėl priežasčių, kurių dažniausiai jie nesupranta ir kurioms nepritartų". – Red.)

Pietų Afrikoje katalikų kunigai ir tikintieji dažnai atliko vadovaujantį vaidmenį kovoje su aparteidu. Šioje šalyje yra 3.5 milijonai katalikų ir dauguma jų ir jų kunigai yra juodi. Nors katalikų vyskupai nėra taip gerai užsieny pažįstami kaip tokie protestantų Bažnyčių vadovai kaip ark. Desmond Tutu ar kun. Allan Boesak, daugelis katalikų vyskupų stipriai priešinosi aparteidui ir už tai jų bažnyčios buvo deginamos ir sprogdinamos.

Nors jokiu būdu popiežius neskatino smurto ar kerštо, jis juos drąsino ir rėmė. 1988 m. rugsėjo mėnesį jis lankė visus Pietų Afriką supančius kraštus, bet demonstratyviai aplenkė Pietų Afriką. Toje kelionėje kalbėjęs Zimbabvėje jis pritarė ekonominei blokadai prieš šį karštą, kai tuo metu JAV Kongresas svarstė šį klausimą.

Šeštadienį, popiežiui atvykus į Pietų Afriką, aerodrome jį pasitiko 135 karių garbės sargyba, ilga eilė vyskupų, vilkinčių raudonai perjuostomis baltomis sutanomis ir specialiai į aerodromą pakviesta lenkų katalikų delegacija iš Thabazimbi, kurie mojavo Lenkijos vėliavėlėmis. Prezidentas Mandela, kuris neretai valstybinėmis progomis būna vienmarškinis, šia proga dėvėjo pilką kostiumą su tamsiu kaklaraiščiu.

Atsargiai, bet be pagalbos išlipęs iš lėktuvo, Jonas Paulius II pabučiavo dubenyje trijų rasių vaikučių jam atneštos Pietų Afrikos žemės, nes dabr jau jam per sunku atsiklaupus pabučiuoti žemę krašto, į kurį pirmą kartą atvyksta.

Pirmadienį Šv. Tėvas išvyko į Keniją, o iš ten jau grįžta į Romą.

Atidaryta Baltijos-Amerikos verslo atstovybė

Vilnius, rugsėjo 15 d. (Elta) – Pirmadienį Vilniuje įvyksta oficiali Baltijos-Amerikos verslo fondo atstovybės atidarymo ceremonija, į kurią atvyksta ir šio fondo direktorių taryba. Joje – prestižinių JAV investicinių kompanijų ir komercinių bankų atstovai. Jie taip pat susitiks su Lietuvos valstybės pareigūnais, šalies verslininkais bei bankininkais.

Baltijos-Amerikos verslo fondą finansuoja JAV vyriausybė. Svarbiausias jo tikslas – teikti finansinę pagalbą smulkaus ir vidutinio verslo plėtrai Baltijos šalyse. Nors šio fondo atstovai Taline, Rygoje ir Vilniuje įsikūrė visai neseniai, jau gavo nemažai įdomių finansinių projektų.

Iš viso Verslo fondas disponuos 50 milijonų dolerių kapitalu. Iš jų 15 milijonų jau pervesta į fondo sąskaitą. Kitą lėšų dalį JAV vyriausybė išmokės dalimis per trejus ketverius metus, skirdama po 10 milijonų dolerių.

Fondas rems prioritetinių ūkio šakų projektus: turizmo, lengvosios pramonės, maisto ir medžio apdirbimo, transporto, prekių sandėliavimo, elektronikos ir kitų šakų. Programa ypač laukia rajonų verslininkų.

Įstatymų projektai palengvintų nusikaltėlių turto konfiskavimą

Vilnius, rugsėjo 12 d. (Elta) – Vidaus reikalų ministerijos sekretoriaus Rimanto Pukanasio nuomone, priėmus šios žinybos ir Teisingumo ministerijos bei Generalinės prokuratūros parengtą įstatymų pataisų projektų rinkinį, bus geriau kovojama su finansiniais nusikaltimais.

Antradienį spaudos konferencijoje Vidaus reikalų ministerijos sekretorius ir jo kolegos pristatė per dvi savaites parengtą Baudžiamojo, Administracinių pažeidimų bei Civilinio proceso kodeksų pakeitimų projektą.

Šis projektas sudarytas po rugpjūčio 28 d. vykusio Lietuvos prezidento Algirdo Brazausko ir įvairių teisėsaugos institucijų vadovų pasitarimo. Tuomet, pasak R. Pukanasio, iškilęs klausimas, kodėl, kovodami su finansiniu nusikalstamumu, „mes esame bedančiai". Konstatavus, kad Lietuvoje galioja netinkami šios srities įstatymai, prezidentas minėtas teisėsaugos institucijas įpareigojo per dvi savaites parengti atitinkamų norminių dokumentų pataisas.

Šią savaitę Lietuvos vadovas žada šiuos projektus pateikti Seimui svarstyti.

Lietuva kaltinama etninių mažumų teisių pažeidimu

Vilnius, rugsėjo 15 d. (Elta) – Seimo užsienio reikalų komiteto pirmininkas Kazys Bobelis penktadienį spaudos konferencijoje teigė, kad skųsdamiesi iš užsienio atvykusiems pareigūnams įvairių Lietuvos institucijų vadovai paskatino Rumunijos parlamentarą George Frunda pateikti tikrovės neatitinkantį pranešimą apie žmogaus ir tautinių mažumų padėtį Lietuvoje.

Šios savaitės pradžioje vykusiame Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos Teisės reikalų ir žmogaus teisių komiteto posėdyje G. Frunda pateikė kaltinimus esą Lietuvoje grubiai pažeidžiamos žmogaus ir tautinių mažumų teisės. kaip žinoma, šis Rumunijos parlamentaras kovo viduryje buvo atvykęs į Lietuvą tikrinti, ar vykdomi įsipareigojimus Europos Tarybai.

Posėdyje dalyvavęs Kazys Bobelis pranešė, kad prieštaravo šiems kaltinimams, tuo pačiu pažymėdamas, kad jie paremti nuogirdomis ir yra subjektyvūs.

Minėtas ET komitetas pritarė Seimo nario prašymui galutinius sprendimus pateikti po to, kai Lietuva gaus oficialų pranešimo tekstą ir maždaug per pusę mėnesio atsiųs atsakymą. Jeigu šis pranešimas bus patvirtintas ET Parlamentinės Asamblėjos sesijoje, Lietuvai tikriausiai bus atsiųstas įspėjimas laikytis įsipareigojimų Europos Tarybai.

Lietuvos bajorų šventė Trakų pilyje

Vilnius, rugsėjo 12 d. (AGEP, – Trakų pilyje rugsėjo 8 d. įvyko Lietuvos bajorų inauguracijos šventė. Bajorystės pripažinimo aktai buvo įteikti 30-čiai žmonių.

Kaip rašo „Lietuvos aidas", pirmasis šį dokumentą gavo vyriausias bajoras 90 metų amžiaus Jonušas Kliučinskas. Bajorystę patvirtinantys dokumentai buvo įteikti poetui Vaciui Reimeriui, aktorei ir teatro kritikei Undinei Nasvytytei, skulptoriui prof. Konstantinui Bogdanui. Šventėje dalyvavo ir Giedraičių, Goštautų, Daujotų, Tiškevičių, Rimgailų ir kitų Lietuvos bajorų palikuonys.

Šiuo metu Lietuvos Karališkoji Bajorų Sąjunga jungia apie 700 narių. Apie 60 jų jau turi bajorišką kilmę patvirtinančius dokumentus. Į bajorų sąjungą kreipiasi užsienio lietuviai, gyvenantys JAV, Kanadoje ir Australijoje, prašydami surasti jų gimines ir padėti surinkti kilmę patvirtinančius dokumentus.

Per karus, neramius laikmečius yra prapuolusios bažnytinės knygos, sunku gauti dokumentus iš Maskvos, Sankt Peterburgo ir Varšuvos archyvų.

Tačiau daug giminių savo kilmę žino ir gali įrodyti. Reimeriai save kildina iš Rusijos, Bogdanai – iš Čekijos, bajorų sąjungos kanclerio Jono Sidaravičiaus giminė yra nuo Šiaulių, jos šaknys siekia Rusiją, Lenkiją, Baltarusiją.

Lietuvos bajorai, nepaisydami spaudos bei tam tikrų visuomenės sluoksnių pašaipų, ketina dirbti švietėjišką darbą, puoselėti savo tradicijas ir likti ištikimais istorinei atminčiai. Lietuvos bajorijos veiklos šūkis – „Garbė ir atmintis".

– **Bosnijoje** serbams iki sekmadienio vakaro pašalinus pusę visų savo tankų bei pabūklų, supančių Sarajevą, NATO nebombarduos iki trečiadienio, laukdami, kad išvežtų viską. Bet naudodamosi serbų apraminimu, Bosnijos valdžios pajėgos kartu su kroatų sąjungininkais sparčiai vykdo žemių atsiėmimo kovas. Dabar jau serbai pagrobę turi tik 55% Bosnijos žemių, o jie turėjo paėmę 70% Bosnijos žemės.

Susitikimas su V. Adamkumi

Kaunas, rugsėjo 16 d. (AGEP) – Vytauto Didžiojo universiteto jaunųjų politologų klubas ir studentų atstovybė rugsėjo 14 d. pavakare pakvietė akademinę visuomenę į susitikimą su JAV aplinkosaugininku, žinomu visuomenės veikėju Valdu Adamkumi, rašo „Kauno diena".

Po nedidelės įžangos, kurioje Valdas Adamkus trumpai apžvelgė Lietuvos vystymosi perspektyvas, prasidėjo tiesiog klausimų-atsakymų vakaras. Ar sutiktų Valdas Adamkus kandidatuoti į Lietuvos prezidentus? „Nesu pasiryžęs pasakyti nei taip, nei ne", teigė Kauno akademinės visuomenės svečias. Valdo Adamkaus nuomone, pirmiausiai reikia įveikti pirmąją pakopą – išsirinkti naują Seimą, o tik po to galvoti apie prezidento kandidatūrą. Be protingo, veiklaus Seimo joks prezidentas nieko nepadarys.

Valdas Adamkus taip pat sakė, jog susitikęs ir pakalbėjęs su kai kurių politinių jėgų atstovais suprato, jog, ruošiantis naujiems Seimo rinkimams, Lietuvoje iš esmės dar nieko nepadaryta ir net nedaroma, kad jėgų santykis jame būtų kitoks negu dabar.

Seimo kontrolieriai tirs pajūryje vykdomas statybas

Vilnius, rugsėjo 15 d. (Elta) – Lietuvos Seimo kontrolieriai Algirdas Jankauskas ir Stasys Stažys tęsia tyrimą dėl Palangos miesto savivaldybės bei kitų pareigūnų veiklos, susijusios su Palangos pajūrio juostoje vykdomomis statybomis.

Rugsėjo 18 d. Seimo kontrolieriai kartu su grupe nepriklausomų specialistų ir ekspertų kraštovaizdžio apsaugos, statybos bei urbanistikos klausimais, lankysis Palangoje, kur susipažins su šiuo metu Palangos pajūrio juostoje vykdomomis statybomis.

Statybos ir urbanistikos ministerijos specialistai Seimo kontrolieriams pateiks savo išvadas ir pasiūlymus dėl pajūrio juostos išsaugojimo bei atsakomybės už neteisėtas statybas. Į šiuos pasiūlymus bus atsižvelgta, rengiant įstatymo dėl statybų reglamentavimo Palangos miesto pajūrio juostoje ir atsakomybės už statybos taisyklių pažeidimus sugriežtinimo projektą.

Padidintas „Būtingės naftos" įstatinis kapitalas

Vilnius, rugsėjo 15 d. (AGEP) – Rugsėjo 11 d. įvykusiame „Būtingės naftos" akcininkų susirinkime nutarta iki mėnesio pabaigos bendrovės įstatinį kapitalą padidinti iki 30 milijonų litų.

Bendrovės valdybos vadovų vietoj Bronislovo Vainoros išrinktas Biržų „Naftotiekio" generalinis direktorius I. Dološickijus. „Naftotiekis" šiuo metu turi 11% „Būtingės naftos" akcijų. Kiek anksčiau jis perėmė dalį Palangos savivaldybės akcijų, kurių ji nebegalėjo padengti, o dabar dar ir dalį Klaipėdos „Naftos terminalo" akcijų. Pastaroji savo dalies atsisako dėl finansinių sunkumų „Vakarų banke".

Šiuo metu „Būtingės nafta" skolinga 3.5 milijonų litų „Kauno žemkasio" bendrovei, kuri atlieka parengiamuosius darbus. Ji jau atliko apie 85% numatytų darbų. Visų parengiamųjų darbų vertė siekia 9.5 milijonus litų. Dėl lėšų trūkumo šį mėnesį jau buvo jaučiamas darbų sulėtėjimas. Jeigu bus pakankamai pinigų, jau spalio mėnesį numatoma pradėti antrąjį terminalo statybos etapą.

KALENDORIUS

Rugsėjo 19 d.: Šv. Januarijus (mirė 304 m.); Arnulfas, Praurimė, Zuzana.

Rugsėjo 20 d.: Šv. Andrius Kim Taegon ir Paulius Čong Hasang ir draugai, Korėjos kankiniai, tarp 103 nukankintų už tikėjimą tarp 1839 ir 1867 metų; Fausta, Kolumba, Jolita, Vainoras. 1869 m. gimė rašytojas Juozas Tumas – Vaižgantas.

SVEIKATOS KLAUSIMAIS

AIDS IR LIETUVA

Gerai žinomas pasakojimas apie Kinijos imperatorių, kuris norėjo apdovanoti savo ištikimą tarną. Tarnas padarė šachmatų lentą ir įtikino imperatorių už pirmą lentos langelį duoti vieną ryžių kruopą, už antrą — dvi, už trečią — keturias, ir t.t., kiekvieną kartą padvigubindamas skaičių. Dar likus daug langelių iki paskutiniojo, imperatorius tarnui atidavė visus Kinijos ryžius. Ši istorija gali būti kaip įspėjimas apie taip greitai plintantį, AIDS sukeliantį, ŽIV virusą. Devintajame dešimtmetyje dauguma žmonių nieko negirdėjo apie ŽIV, o dabartiniu metu pasaulyje jau yra apie 18 milijonų ŽIV nešiotojų.

Iki šiol Lietuva faktiškai dar nenukentėjo. Remiantis Vilniuje esančio AIDS centro duomenimis, ŽIV diagnozuotas tik 37 žmonėms. Iš jų šeši susirgo AIDS, iš kurių trys jau mirė. Kai užsikrėtusiųjų ir sergančiųjų skaičius toks mažas, visai nenuostabu, kad AIDS nelaikoma pirminės svarbos problema šalyje, susirūpinusioje savo ekonomine padėtimi. AIDS centro direktoriaus Sauliaus Čaplinsko teigimu; „AIDS dar nėra tokia didelė problema, kad darytų įtaką vyriausybės planams. Tačiau padėtis gali labai greitai pasikeisti, ypač jeigu liga pradės plisti tarp narkomanų".

Dabar Lietuvoje tikriausiai yra keletas žmonių, kuriems iki šiol ši liga nediagnozuota. 1990-aisiais bendrovės Baltic-Informatika duomenimis, tikriausiai 71 vyras ir 8 moterys buvo užsikrėtę ŽIV, o atsižvelgiant į leistiną duomenų paklaidą, iš viso tarp užsikrėtusiųjų galėjo būti apie 155 vyrai ir 39 moterys. Gana sunku surasti šiuos žmones ir paskirti jiems gydymą. Skamba ironiškai, tačiau viena pagrindinių problemų yra per didelis tyrimų skaičius. Kiekvieną mėnesį atliekama apie 15,000 ŽIV tyrimų, kurie labai brangūs ir negaunami reikalingi rezultatai, nes tyrimai atliekami tarp pagrindinės rizikos grupės žmonių, pvz., nėščių moterų.

Iš dalies tai lėmė istorinės priežastys. Sovietų laikais privalomų tyrimų dėka buvo stengiamasi apsaugoti žmones nuo lytiniu keliu plintančių ligų, tarp jų ir AIDS. Tačiau buvo persekiojamos trys padidintos rizikos žmonių grupės: homoseksualistai, prostitutės ir narkomanai. Atgavus nepriklausomybę, homoseksualizmas Lietuvoje nebedraudžiamas, nors prostitucija ir narkotikų vartojimas nelegalizuoti. Tuo pačiu metu buvo atsisakyta privalomų tyrimų ir jie pakeisti laisvanoriškais. Šiuo metu privaloma pasitikrinti tik kraujo, spermos ir organų aukotojams.

Tačiau padidintos rizikos žmonių grupės vis dar nesikreipia į medikus ir, atrodo šie žmonės visai nemano, kad tyrimai reikalingi jų pačių labui. Norint šią padėtį pataisyti, neatnaujinant privalomų tyrimų, reikia įtikinti šiuos žmones, kad užsikrėtus ŽIV, jie bus gydomi ir nepatirs diskriminacijos.

S. Čaplinskas mano, kad tai svarstytina problema, nors ir atsirastų papildomų lėšų, sumažinus mažos rizikos grupės žmonių tyrimų skaičių. „Žmonės nenori leisti pinigų prostitučių švietimui, kai jų trūksta ligoninių išlaikymui. Tačiau, norint užkirsti kelią ligos plitimui, mums reikalingas politinis sprendimas dėl valstybinės AIDS programos įkūrimo, remiant ją ir finansiškai".

Lietuvos AIDS centras yra vienas aktyviausiai veikiančių Europoje. Prie to daug prisidėjo S. Čaplinskas, kuris baigė Maskvos Virusologijos instituto aspirantūrą. Jis atsakingas už valstybinės AIDS programos vykdymą. JTVP padėjo susirasti finansinę paramą. Centras siekia įgyvendinti šešis pagrindinius uždavinius.

Ištirti, kaip ŽIV infekcija plinta tarp įvairių žmonių grupių ir kokią įtaką tai daro individo elgesiui.

Padėti sumažinti infekcijos rizikos veiksnius, teikiant žmonėms informaciją bei skatinant juos naudotis asmeninės apsaugos priemonėmis.

Tobulinti ŽIV infekcijos tyrimo bei diagnostikos būdus.

Užtikrinti, kad žmonėms, tarp jų ir užkrėstiems ŽIV, bus teikiamos įprastinės paslaugos bei medicininis aptarnavimas.

Sprendžiant AIDS problemą, pasitelkti mokslinius tyrimus.

Prognozuoti, kaip plis ŽIV infekcija bei kokios bus socialinės ir ekonominės pasekmės.

Centro švietimo programa remiasi pagrindinėmis žmonių grupėmis: mokytojais, žurnalistais ir politikais. Šiais metais buvo pradėtas leisti žurnalas rusų kalba, kuris siekia prieinama forma šviesti žmones apie AIDS ir yra skirtas dalintis informacija bei patirtimi su kaimyninėmis šalimis.

„JTO Biuletenis Lietuva", 1995 m. liepos mėn., Nr. 7.

LIETUVOJE PADAUGĖJO SERGANČIŲ AIDS

Lietuvoje nustatyti dar du nauji Žmogaus imunodeficito virusu (ŽIV) užsikrėtę asmenys. Manoma, jog abu vyriškiai užsikrėtė lytiniu keliu.

Pirmasis ŽIV viruso nešiotojas Lietuvoje buvo nustatytas 1988 m. Šiuo metu šalyje yra 35 asmenys, sergantys ŽIV, tarp kurių — viena moteris. Iš visų žinomų ŽIV užsikrėtusių asmenų jau šešiems yra diagnozuojama AIDS. Per tą laiką nuo AIDS Lietuvoje mirė du ligoniai, dar du užsikrėtę mirė dėl kitų priežasčių.

Pasak Lietuvos AIDS centro direktoriaus Sauliaus Čeplinsko, daugumas ŽIV užsikrėtė lytiniu heteroseksualinių santykių keliu. Daugiausiai tai — 30-39 metų amžiaus asmenys.

Specialistų nuomone, nors šiuo metu Lietuvoje yra nustatyti tik 35 ŽIV užsikrėtę asmenys, realiai jų turėtų būti 200-300. Didžiausią nerimą medikams kelia tai, kad Lietuvoje jau diagnozuotas pirmasis, kaip manoma, per kraują užsikrėtęs narkomanas. Kaip rodo kitų šalių patirtis, tarp narkomanų virusas gali išplisti ypač greitai.

(Elta, 06.06)

Klaipėdoje, Jūrininkų ligoninėje, dr. G. Kundrotas (kairėje), kardiologijos skyriaus vedėjas ir dr. A. Maksvytis su paciente.

Nuotr. **Jurgio Lendraičio**

Atlaidai Žemaičių Kalvarijoje.

Nuotr. **Prano Abelkio**

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

ŽEMAITIJOJE BUS PASTATYTA 17 NAUJŲ BAŽNYČIŲ

Pokario metais Klaipėdoje tebuvo išlikusi vienintelė nedidelė Kristaus Karaliaus bažnyčia, statyta praėjusiame šimtmetyje. Šiuo metu uostamiestyje kyla dviejų erdvių maldos namų mūrai. Klaipėdiečiai įsitikinę, kad jų neištiks Marijos — Taikos karalienės bažnyčios likimas, kurios statyba rūpinosi ir už ją neteisėtai kalėjo šviesaus atminimo klebonas B. Burneikis.

Pradėta statyti 1958-aisiais už tikinčiųjų aukas ir per trejus metus baigta, nugriovus bokštą, ji buvo paversta miesto filharmonija, ir tik 1989 m. rudenį vėl sugrąžinta teisėtiems šeimininkams.

Šiaurinėje miesto dalyje baigiami Švento Kazimiero bažnyčios mūro darbai. 1992 m. vykusį konkursą iš šešių autorių grupių laimėjo architektai Adomas Skiesgelas ir Ričardas Krištapavičius. Tai bus moderni trijų bokštų bažnyčia, kūrėjų manymu, primenanti vilties ir tikėjimo laivą. Didysis bokštas bus beveik 50 metrų aukščio, vyrauja trikampės formos.

Pasak bažnyčios klebono Boleslovo Jonausko, naujuose maldos namuose bus 600 sėdimųjų vietų, juose tilps maždaug 1,500 žmonių.

Klebono teigimu, net ir tokioje nemažoje bažnyčioje žmogui bus sukurtos visos sąlygos susikaupti. Tam tarnaus atskiros koplytėlės, adoracijai skirti kambariai. Balkonų dalyje bus įrengtos specialios patalpos vaikams, kurie galės stebėti suaugusius, tačiau jiems netrukdys.

Numatytos dvi šarvojimo salės, speciali patalpa mišioms už mirusiuosius, krikštykla, parapijos salės, kur galės bet kada susirinkti tikintieji, pabūti kartu, išgerti arbatos, surengti gedulingus pietus. Montuojant įėjimus, galvojama, kaip į bažnyčią pateks mamos su vežimėliais, invalidai.

B. Jonausko teigimu, bažnyčia statoma iš tikinčiųjų aukų, paremia miesto įmonės ir organizacijos. Jis apgailestavo, kad kol kas nė vienas iš naujųjų verslininkų nepanoro paremti maldos namų.

Statybų meistras Pranas Graznovas įsitikinęs, kad bažnyčia stovės amžius — monolitinis pagrindinis bokštas, metalinės stogo konstrukcijos, uostamiestyje gaminamos specialios trikampės gelžbetonio plokštės, 1,16 m storio sienos. tvirti pamatai atlaikys pajūrio vėjus ir lietus.

Kol kas parapijos tikintieji renkasi šalia pastatytuose laikinuose maldos namuose. Pasak klebono, po Atgimimo į bažnyčias plūstelėjusi žmonių banga buvo atslūgusi, tačiau pastaraisiais metais parapija tvirtėja, ją papildo nemažai jaunų žmonių.

Švento Juozapo Darbininko bažnyčia pietinėje miesto dalyje pagal Sauliaus Plungės vadovaujamos architektų grupės projektą pradėta statyti 1991 m. Tai bus pati didžiausia Klaipėdos bažnyčia — joje tilps beveik 7,000 žmonių. Pasak klebono Algio Baniulio, atvykusio čia dirbti porą metų, jam būtų priimtinesnė nedidelė bažnyčia, kur parapijiečiai geriau pažintų vienas kitą, jaustųsi kaip šeimoje. Tačiau projektas patvirtintas pirmaisiais Atgimimo metais, kai po dvasinės priespaudos stengtasi statyti kuo didesnius Dievo namus.

Bažnyčioje, be įprastinių patalpų, bus dvasinės pagalbos jaunimui centras, kitoms organizacijoms skirti kambariai. Pasak A. Baniulio, vaikų, jaunimo pagal interesus, maldos, Šventojo Rašto studijų grupių, ateitininkų šalia esanti laikinoji bažnyčia nesutalpina.

Pasak Telšių vyskupo Antano Vaičiaus, Žemaitijos ir Klaipėdos krašto bažnyčios karo metais smarkiai nukentėjo — buvo sugriautos, sudegintos. „Šiuo metu vyskupijoje statoma septyniolika maldos namų, — sakė A. Vaičius. — Už tai man daug kas priekaištauja, apeliuodami į sunkmetį. Tačiau esu šventai įsitikinęs, kad statyti reikia".

Prieš kelerius metus tikintieji pradėjo melstis Kelmės rajono Šaukėnų, Tauragės rajono Batakių bažnytėlėse. Jau vyksta pamaldos Kaltinėnuose, maldos namai statomi Nemakščiuose (Raseinių raj.), Gaurėje ir Dauglaukyje (Tauragės rajonas), Viešvilėje (Jurbarko raj.) Pagėgiuose (Šilutės raj.), Jokūbave, Grūšlaukėje (Kretingos rajonas), Šventojoje, Naujojoje Akmenėje, projektuojamos Tauralaukio (Klaipėdos raj.), Tauragės, Šilutės, Mažeikių katalikų bažnyčios.

ATKURTA JĖZUITŲ GIMNAZIJA

Rugsėjo 11 d. Vilniuje atkurta Vilniaus Jėzuitų gimnazija, veikusi 1570–1773, 1921–1940, ir Lietuvos jėzuitams grąžinta pernai. Dabartinis pastatas statytas lenkų jėzuitų (Vilniaus okupacijos metu), sovietų naudotas kareivinėms ir mokyklai, valdžios nuo 1982 remontuojamas. Gimnazijos direktoriaus kun. Antano Gražulio, SJ, rūpesčiu per mažiau negu metus įrengta pakankamai klasių, kad mokykla galėtų pradėti veikti. Direktoriaus pavaduotojas — dr. Petras Kazickas. Nuo Naujųjų metų gimnazijoj dirbs ir kun. Algis Gudaitis, SJ, baigiantis jaunimo sielovados magistrą Bostono kolegijoje.

Kauno Jėzuitų gimnazija pernai šventė 350 m. nuo įkūrimo ir 70 m. nuo atkūrimo; rugsėjo 1 d. pradėjo penktuosius savo mokslo metus, vadovaujant direktoriui kun. Gintarui Vitkui, SJ. Rūpindamiesi šiomis mokyklomis, Lietuvos jėzuitai, stengiasi prisidėti prie jaunimo krikščioniško auklėjimo. Vilniaus gimnazijoje, esančioje šalia Šv. Kazimiero bažnyčios Augustinionų gatvėje, veiks ateitininkai, skautai ir kiti jaunimo rateliai.

KATALIKIŠKO UGDYMO KLASĖ

Kupiškio miesto 1-joje vidurinėje mokykloje nuo šių mokslo metų sukomplektuota viena katalikiško ugdymo penktokų klasė. Į ją atėjo mokytis pirmoji katalikiškos pradinės mokyklos mokinukų laida. Jie mokysis pagal tas pačias bendrojo lavinimo programas. Auklėjimo programėlę sudarys šioje klasėje dėstantys pedagogai, kuriems priimtinos katalikiškos idėjos.

NAUJI CARITAS NAMAI KAUNE

Kauno miesto Panemunės parapijos Caritas namus rugpjūčio 15 d. atšventino Panemunės bažnyčios vikaras Alfredas Nenius. Šuose namuose veikia šarvojimo salė, ateitininkų salė ir biblioteka. Atšventinimo šventėje Dalyvavo Caritas iniciatyvinė grupė (pirmininkė P. Marcelienė), Panemunės parapijos žmonės, šios šventės rėmėjai.

PAMINĖTA GEDULO IR VILTIES DIENA

Berčiūnuose birželio 13 d. įvyko renginys Gedulo ir Vilties dienai paminėti. Kryžiaus kelio stotis drauge su Panevėžio, Naujamiesčio ir Berčiūnų tikinčiaisiais ėjo Panevėžio katedros dekanas mons. Juozapas Antanavičius ir kun. R. Gudelis. Renginio metu buvo pašventinti naujai pastatyti Kryžiaus kelią žymintys koplytstulpiai. Vakarą užbaigė kun. A. Lipniūno kultūros centro jaunimo teatro studijos spektaklis ir Romualdo Vešiotos giedamos giesmės.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: $95.00. Foreign countries $110.00

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, pažymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
JAV	$95.00	$55.00	$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$110.00	$60.00	$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	$55.00	$40.00	$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$60.00	$45.00	$35.00
Užsakant į Lietuvą			
(Air cargo)	$100.00	$55.00	
Tik šeštadienio laida	$55.00		
Užsakant į užsienį			
oro paštu	$500.00	$250.000	
Tik šeštadienio laida	$160.00	$85.00	

Vyriausia redaktorė Danutė Bindokienė

Administratorius Pijus Stončius

Moderatorius kun. Viktoras Rimšelis, MIC

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos, gavus prašymą ką nors skelbti.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

DAVĖ AMŽINUOSIUS ĮŽADUS

Sesuo Ramunė Murauskaitė, Eucharistinio Jėzaus kongregacijos narė, Šv. Kazimiero bažnyčioje Vilniuje rugsėjo 8 d. davė amžinuosius įžadus. Kelerius metus mokiusis Washingtono Notre Dame institute, Pranciškonų universitete Steubenvilėje (Ohio), nuo rudens dirbs Vilniaus jėzuitų gimnazijoje. Įžadų apeigose dalyvavo nuncijus arkiv. Mullor.

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — (1-312) 337-1285

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. **Susitarimui** (kalbėt angliškai) **tel. 708-422-8260**

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p.p.-7 v.v. antrd. 12:30-3 v.p.p.
trečd. uždaryta ketvd. 1-3 v.p.p.
penkt. ir šeštd. 9 v.r.-12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6969 arba **(312) 489-4441**
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR IŠSIPLETUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2609
Valandos pagal susitarimą
Vakarais ir savaitgaliais **tel. 708-834-1120**

SURENDER LAL, MD
Specialybė — Vidaus ligos
7722 S. Kedzie, Chicago, IL 60652
Tel. 312-434-2123
Holy Cross Physician Center
6084 S. Archer, Chicago, IL 60638
Tel. 312-884-4155
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

SUNG L. CHOU, M.D.
Vidaus ligos, akupunktūra
HOLY CROSS
PROFESSIONAL PAVILION
3 fl. South, East Suites
Lithuanian Plaza Ct.
at California Ave.
Chicago, IL 60629
(312)-471-8142
Kalbame lietuviškai

+ + + + + + + + + + +

HOLY CROSS FAMILY
MEDICAL CENTER
749 W. 31st St.
Chicago, IL 60616,
(312)-225-0695

LINAS A. SIDRYS, M.D.
Ophtalmologas/Akių Chirurgas
9630 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
708-636-6622
4149 W. 63rd St.
312-735-7709

Cardiac Diagnosis, Ltd.
6132 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 312-436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS
CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val. antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šeštd. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir
Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

ŽVILGSNIS Į LIETUVOS KARIUOMENĘ

DONATAS SKUČAS

Dar kelios bendros pastabos. Ne kartą girdėjau, daugiausia iš jaunesnių karininkų, kad vyresnieji karininkai, tai yra tie atėję iš sovietinės armijos, yra nepatikimi. Kiek čia teisybės ir kiek tik įsivaizdavimo, negalėjau nustatyti. Aš jaučiu, kad Lietuvos karininkų tarpe yra didelis trynimasis tarp jaunų ir vyresniųjų. Tas trynimasis jau dabar matyti (pavyzdžiui, jaunesnieji karininkai nenori turėti reikalo su vyresniaisiais). Ilgainiui tas trynimasis gali sustabdyti visą Lietuvos kariuomenės vystymąsi. Padėtis gali tik blogėti ir Krašto apsaugos ministerija turėtų į tai atkreipti dėmesį.

Girdėjau keletą nusiskundimų dėl girtuokliavimo, net gėrimo darbo metu, vėl tų vyresniųjų karininkų tarpe. Kadangi tą kaltinimą girdėjau iš kelių žmonių, buvau pasiruošęs į tai atkreipti dėmesį. Aš pats nemačiau nei vieno atvejo, kad karininkai būtų gėrę. Net per savo visą trijų savaičių viešnagę Lietuvoje, mačiau tik du pasigėrusių žmonių atvejus, ir tai buvo civiliai.

Tris sykius prašiau ministerijos man sudaryti progą aplankyti karinį aviacijos vienetą. Tam buvau ir laiką numatęs. Visada buvo priežastis, kodėl tai nebuvo galima padaryti. Vieną sykį vienetas neatsakė telefono, kitą sykį nebuvo vado, trečią sykį ministerijos pareigūnas užmiršo. Būdamas Lietuvoje, neatkreipiau į tai dėmesio, nes buvo daug kitų reikalų. Tik grįžus namo, pergalvojus visą eigą, man pradėjo bruktis mintis, kad gal tai buvo sąmoningai padaryta. Kodėl — galiu tik spėlioti. Būdamas JAV aviacijos karininkas, pensininkas, jaučiau ypatingą artumą Lietuvos aviacijai. Deja, neteko su ja susipažinti.

Norėčiau paminėti dar vieną tvarką, kuri krito į akį. Nuėjus pas aukštesnio rango pareigūną (tai yra tokį, kuris turi sekretorę) ir pradėjus pokalbį, durys prasiveria ir sekretorė neprašyta atneša du puodukus juodos kavos. Man galų gale paklausus vienos sekretorės apie tokią tvarką, buvo paaiškinta, kad tai sekretorės darbas. Moterų lygybė dar Lietuvos nepasiekė!

Apskritai apsilankymas buvo labai naudingas. Lietuvos karinės pajėgos yra toliau pažengusios negu mes karininkai čia Amerikoje (ar net kai kurie Lietuvos karininkai), manome. Dar reikės įdėti daug darbo, kol Lietuvos karinės pajėgos atitiks minimalius Vakarų standartus. Reikia linkėti, kad Lietuvai nereikės kariauti artimoje ateityje, nes prie dabartinių sąlygų kariuomenė pasirodytų labai silpnai. Yra padėti geri pamatai, tik reikia pabaigti kurti kariuomenę. Čia daug gali prisidėti Amerikos lietuvių kilmės karininkai. Tik kyla klausimas: ar Lietuvos karininkai to pageidautų. Ministras ir jo patarėjai tai taip, bet žemesni sluoksniai — jau kitas klausimas. Ateitis parodys.

Laike tos savaitės, kada lankiau Krašto apsaugos ministeriją, taip pat aplankiau ir Seimo rūmus. Tikslas buvo pasimatyti ir įteikti „Struktūros" egzempliorių kiekvienam frakcijos (partijos) vadui. Čia nepaprastai daug pasitarnavo JAV LB Valdybos pirmininkė Regina Narušienė. Be jos jokiu būdu nebūčiau galėjęs tiek daug atlikti. Ji labai gerai orientuojasi Seimo rūmuose (iš tikrųjų, tai yra trys rūmai su dviem svečių įėjimais) ir gerai žino, kur yra Seimo narių kabinetai. Kaip jau „Drauge" buvo anksčiau rašyta, jokių ženklų nėra. Kaip eilinis pilietis prieina prie savo atstovo, man nesuprantama. R. Narušienė taip pat sutvarkė susitikimo laiką, tad viskas vyko labai sklandžiai. Iš pokalbių su frakcijų vadais buvo aiškiai matyti, kad jie JAV LB pirmininkę labai gerbia. Nors jokio karinio patyrimo pirmininkė neturi, bet labai greitai pagavo „Struktūros" esmę ir tapo vertinga „Struktūros" įtaigotoja. Išeivija gali didžiuotis kad turi tokią energingą ir greitai susiorientuojančią pirmininkę. Jos pastangų dėka, manau, kad Seimo frakcijų vadai buvo gerai supažindinti su „Struktūra".

Lietuvos Šaulių sąjungos šauliai KAM Pabradės poligone š.m. birželio 4 d. įvykusiose šaudymo pratybose. Nuotr. Romo Eidukevičiaus

Teko susitikti su visais frakcijų atstovais, išskyrus vienu. Visi mus supažindino su savo rūpesčiais ir programomis. Nors jų Lietuvos ateities supratimas skyrėsi, krašto gynybos ir nepriklausomybės išlaikymo klausimu nebuvo jokių skirtumų. Tas labai palengvino „Struktūros" pristatymą. Žinoma, kaip geri politikai visur, jie jokių įsipareigojimų nedarė, bet prižadėjo pasiūlymą išstudijuoti. „Struktūra" bus dabar išnagrinėta specialaus komiteto, vadovaujamo Česlovo Stankevičiaus, kuris ruošia gynybos sąvoką. Reikėtų abudu dokumentus suderinti.

Kai kurie vadai suprato Amerikos lietuvių karininkų galimą įnašą į Lietuvos gynybos pastangas. Jie teigiamai įvertino vakarietišką galvojimą. Beveik visi pritarė Lietuvos pastangoms įsijungti į NATO gretas. Skirtumas buvo tik dėl įsijungimo būdo. Ne visi vadai vienodai supranta kariuomenės reikalingumą. Taip pat yra nuomonių skirtumas dėl Vidaus reikalų kariuomenės reikalingumo. Vidaus reikalų ministerijos žinioje yra du gerai ginkluoti ir apmokyti pulkai. Tai sovietinių laikų palikimas.

Bendras įspūdis buvo, kad Seimo frakcijų vadams tikrai rūpi Lietuvos nepriklausomybė ir su tai surišta kariuomenė. Reikia tikėtis, kad jie atitinkamai pasielgs, kai bus laikas balsuoti už įstatymus, suvakarietinančius Krašto apsaugos organizacijas ir veikimo būdus.

Lietuviškų studijų savaitės Europoje prelegentai. Iš kairės: Tomas Sodeika — Lietuva, kun. Jonas Dėdinas — Vokietija, Vaidotas Žukas (L), Viktorija Daujotytė (L), Algimantas Jankauskas (L), Marcelijus Martinaitis (L), Antanas Sabalis — JAV, Virginijus Valentinavičius (L), Darius Kuolys (L) ir Žibuntas Mikšys — Prancūzija. Prelegentas dar buvo Vincas Bartusevičius iš Vokietijos.

42-OJI EUROPOS STUDIJŲ SAVAITĖ

Studijų savaitė šiemet įvyko Vasario 16 gimnazijoje, Vokietijoje, liepos 30 — rugpjūčio 6 d. Iš pat pradžių studijų savaitę ištiko keletas nesėkmių: susirgo savaitės moderatorius Vincas Natkevičius ir negalėjo dalyvauti; jo paskaitą skaitė kun. J. Dėdinas. Nedalyvavo ir poetas Justinas Marcinkevičius iš Vilniaus, jo vietą užėmė poetas Marcelijus Martinaitis. Prieš pat prasidedant studijų savaitei sužinota, kad Vytauto Kubiliaus brolio mirtis sulaikė ir šio prelegento atvykimą į Vokietiją. Tačiau studijų savaitė praėjo sėkmingai ir įdomiai. Dalyvių skaičius nebuvo didelis, apie 60, bet jų buvo iš Prancūzijos, Belgijos, Švedijos, Šveicarijos, JAV, Vokietijos ir Lietuvos. Buvo 11 prelegentų, kurie skaitė pranešimus filosofijos, istorijos, kultūros istorijos, politikos ir kitais klausimais. Rugpjūčio 4 d. buvo tradicinė Tėvynės valandėlė, kurioje savo poeziją skaitė M. Martinaitis ir pianinu skambino muzikos studentė Karvelytė iš Lietuvos. Rugpjūčio 5 d. įvyko solistės Audronės Gaižiūnienės (JAV) koncertas.

Iš paskaitų reikia paminėti Algimanto Jankausko „Organiškos valstybės koncepcija Lietuvoje", kurioje prelegentas peržvelgė organiškos valstybės idėjos vystymąsi nuo pačių šios minties pirmūnų, iki dabartinių laikų; Vaidoto Žuko „Kodėl Lietuvos kultūrininkai bijo Bažnyčios?", kur buvo nagrinėjamas mūsų kultūrininkų santykis su katalikų dvasininkija; Viktorijos Daujotytės paskaita apie moterų padėtį Lietuvos gyvenime ir politikoje, Marcelijaus Martinaičio žvilgsnis į netolimą krašto praeitį, sukūrusią „ištremto" vietinio žmogaus tipą, kuris net ir dabar vietos nesuranda savo gimtoje žemėje. Toks psichologinis klajūnas savame krašte neša su savimi ir toliau nepasitikėjimą ateitimi, o tai atsiliepia ir viso krašto psichologijai.

Daugumas prelegentų buvo iš Lietuvos (iš 11 — septyni). Taip pat dalyvavo ir keli studentai iš Lietuvos, kurie šiuo metu studijuoja Vokietijoje. Diskusijas moderavo Darius Kuolys.

Nors daugelio buvo tikėtasi, kad ši studijų savaitė Europoje turbūt bus paskutinė, bet savaitės vertinimo posėdyje nutarta ateinančiais metais vėl studijų savaitę suruošti Vokietijoje. Vasario 16 gimnazijos direktorius A. Šmitas sutiko ir vėl studijų savaitę priimti, jeigu rengėjai norėtų čia ją rengti.

Studijų savaitės organizatoriai buvo Alina Grinienė ir Robertas Šneideris. Būsimą studijų savaitę organizuos Jonas Norkaitis, Bartusevičius, Čeginskas ir Kuolys.

Būnant Seimo rūmuose, buvo proga pakalbėti su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovu Vilniuje Juozu Gaila PLB būstinėje. Buvo malonu pakalbėti apie bendrus reikalus su kaimynu iš Baltimorės. Reginos Narušienės dėka, buvo proga pristatyti „Struktūrą" Justui Paleckiui, prezidento Brazausko patarėjui, kuris taip pat turi kabinetą Seimo patalpose.

Ta savaitė buvo pilna susitikimų ir įspūdžių. Po tokios savaitės vykau į Kauną ir į giminės sambūrį Veiveriuose. Maniau, kad pasilsėsiu, bet 52-jų metų nesimatymas su pusbroliais ir pusseserėmis greitai pašalino tą mintį. Vėl reikėjo susitikti, pasidalinti įspūdžiais ir aplankyti jau ilgai nematytas vietas bei žmones. Taip prabėgo ir antra savaitė.

(Pabaiga)

Danutė Bindokienė

Po padidinimo stiklu

Sakoma, kada Amerikos gyventojai „žygiuoja pagal kitokį taktą" — į vidaus ir užsienio politiką žvelgdami kiek skirtingu žvilgsniu ir dėl to dažnai apkaltinami paviršutiniškumu, nuoseklumo nesilaikymu. Kadangi krašto gyventojai priklauso daugybės etninių grupių, rasių, religijų masei, jie yra išmokę į kai ką nekreipti dėmesio, kai ko nematyti arba „praleisti pro pirštus", nes tai bene veiksmingiausias būdas taikiai sugyventi su kaimynais, nesikišant į jų reikalus, tikintis, kad ir jie nesikiš į kitų gyvenimą.

Ieškant, kas visuomenę jungia ir vengiant skaldančių ar supriešinančių veiksnių, įprasta laikytis vidurio kelio, nes jame kaip tik lengviausia sutikti panašiai galvojančių bendrakeleivių. Kartais tuo vidutiniškumo vieškeliu per gyvenimą keliaujanti minia užsirekomenduoja kaip tikras priešingybių veidrodis: tiesiog su vaikišku smalsumu gilinasi į pagarsėjusių ar išrinktų vyriausybės asmenų privataus gyvenimo detales, bet labai paviršutiniškai žvelgia į pasaulinio masto įvykius; kovoja ir remia mažai reikšmingas programas, bet numoja ranka į didžius darbus, kurie jiems patiems palengvintų dienas; piktinasi nusikaltimų gausėjimu ir vis baisesniu smurtu, kurį piktadariai vartoja prieš savo aukas, bet ašarodami budi prie kalėjimo vartų, kai pagaliau kuriam nusikaltėliui vykdoma mirties bausmė; iki kraštutinumo saugoja, kad visame viešajame gyvenime, o ypač vyriausybės sprendimuose bei darbuose, būtų „atskirta Bažnyčia nuo valstybės", tačiau iš savo politikų bei atstovų reikalauja tiesiog puritoniškos elgesio etikos. Kai kuris drįsta „nukrypti nuo tiesaus kelio", statomas prie gėdos stulpo ir, jeigu ne akmenimis, tai apmėtomas bent kaltinimais, priekaištais ir bausmėmis. Nors Amerikos įstatymai kiekvieną kaltinamąjį laiko nekaltu, kol kaltė neįrodyta, bet dorovinių nusižengimų atžvilgiu nekaltųjų nėra — pakanka mesti kaltinimą ir tamsi dėmė lieka visam laikui.

Čia ir vėl pasireiškia tas „dvigubas matas" — filmų bei pramogų žvaigždžių nemoralus elgesys padeda parduoti bilietus į teatrus ir sales, bet rinktieji valdžios žmonės pakišami po padidinamu stiklu ir publikos dėmesiu apšviečiami taip akinančiai, kad mažiausia dulkelė matyti. Neišsisuka nuo tų „tyrimų" nei prezidentas, jau ne kartą pakaltintas per dideliu palinkimu prie svetimų moterų; nei senatoriai, nei Kongreso atstovai... Net vienuose rinkimuose daug žadantis kandidatas į prezidentus turėjo pasitraukti iš varžybų, nes įtartas svetimavimu („didžiųjų nuodėmių" sąraše amerikiečiai kažkodėl pirmenybę suteikia kaip tik minėtai kaltei, atlaidžiai žiūrėdami į valdiškų pinigų išeikvojimą, kyšininkavimą ar kitas ydas).

Šią vasarą to ypatingo dėmesio šviesa užkliudė du rinktuosius valdžios žmones: 2-jo kongresinio distrikto Čikagoje atstovą demokratą Mel Reynolds ir respublikoną senatorių iš Oregon valstijos Bob Packwood. Abu prarado savo darbą, gyventojų pasitikėjimą ir pagarbą, panaudodami įtakingą savo pareigų poziciją asmeniškai naudai ir kitų — šiuo atveju moterų — išnaudojimu.

Reikia sveikinti ir JAV teismų sistemą, radusią Mel Reynolds kaltu (nepaisant opių „rasinių" klampynių), ir Senatą, nors gan ilgai užtruko, kol pagaliau Bob Packwood pasiųstas „šunų šukuoti". Tačiau gyventojų pasipiktinimas šių dviejų (ir kitų panašių) „vilkų" nuotykiais kažkaip dirbtinai atrodo. Reikalaudami absoliučiai doro elgesio iš pagarsėjusių asmenų, su pasimėgavimu gaudo kiekvieną, net menkiausią, jų nusikaltimų detalę. Reikšdami pasišlykštėjimą kurio rinkto pareigūno prasižengimais, griežtai pasisako prieš netinkamą televizijos programų ar filmų net labai švelnią cenzūrą, nepaisant, kad visas tas šlamštas jų pačių namuose, iš jų pačių televizijos ekranų sukrinta į jaunamečių vaikų akis ir ausis.

Žinoma, galima teigti, kad pagrindinė šių ir kitų, jiems panašių, valdžios atstovų „nuodėmė" yra ne „sijonų vaikymasis", o rinkėjų pasitikėjimo ir užimamos vietos piktnaudojimas. Jeigu žmogus prasilenkia su dorovės normomis vienur, jis negali būti patikimas ir kituose dalykuose, tad — logiškai galvojant — nėra tinkamas savo pareigoms. Sakoma, kad visi kandidatai geri ir teisingi, o išrinktieji — sukčiai, bet mūsų didžiosios šalies gyventojai labiau linkę pasitikėti gražiais kandidato žodžiais, negu nuodugniai patyrinėti jo charakterį. Po rinkimų — jau kitas reikalas: iš stalčių traukiami „padidinimo stiklai..."

SOVIETINIS PALIKIMAS

POVILAS VAIČEKAUSKAS

6

Kas tai per tipas, tas Didenko Ivan Sergejevičius? Pasirodo, jis gimęs ne Lietuvoje, bet Kazachijos TSR, Jasopolianoka stotyje, Džuvalinskovo rajone, Džambulskoj srityje. Tautybė — ukrainietis, TSRS Komunistų partijos narys, išsilavinimas — vidurinis, gim. 1921.I.17. Truputis žinių iš jo pridedamos autobiografijos. Didenko, po baigimo Aukštosios NKVD mokyklos, buvo nukreiptas į darbą Lietuvos TSR. Čia atvykęs 1945.XII.4, buvo paskirtas Pumpėnų NKVD viršininku. Nuo 1946 m. užėmė operatyvinio įgaliotinio, o nuo 1946 m. balandžio 1 d. Vadoklių MVD-MGB viršininko pareigas. Nuo 1950 m. dirbo vyresniu operatyviniu įgaliotiniu Panevėžio apskrities MGB ir Panevėžio miesto MGB-MVD 2-N ir 5 skyriuose. Nuo 1954 m. balandžio 7 d. dirbo vyresniu operatyviniu įgaliotiniu UKGB aparate prie Ministrų tarybos Panevėžio mieste. Dirbdamas MVD-MGB organuose Lietuvos TSR, sąžiningai vykdė tarnybines pareigas. Aktyviai dalyvavo likvidavime ginkluotų nacionalistinių gaujų (čia kalba sovietinė terminologija) už ką nevienąsyk buvo apdovanotas. Toliau išvardijamos operacijų datos, kurių buvo 45, ir duodami skaičiai nužudytųjų, suimtų, atskirai partizanų ir ryšininkų. Šiuo metu kur nors Lietuvoje ramiai gyvena. Pavyzdžiui — Panevėžio mieste patogiame su visais privalumais bute, gauna didžiulę pensiją ir nejaučia jokio sąžinės graužimo.

Tai tik pora pavyzdžių iš didelės daugybės šių dienų realybės Lietuvoje. Visa tai matant, atrodo, sunku nuneigti, jog dabartinė Lietuvos nepriklausomybė yra LTSR tęsinys?

Sovietinis palikimas akivaizdus ir mūsų dabartiniame Seime, kurio rankomis sprendžiamas Lietuvos likimas. Atrodytų, kad LDDP neturi kitos išeities dabar, kaip tik tarnauti Lietuvai, sąžiningu darbu išpirkti savo kaltę už praeitį, bet tam turi atsisakyti komunistinio mąstymo ir savo pasenusios veiklos metodų vadovaujantys LDDP ideologijai ir politikai „smegenų trestas" — grupė, susidedanti iš LDDP akademikų, mokslininkų, filosofų, ateistų dėstytojų su buvusiais partorgais ir kt. aktyviais veikėjais (Žiūr. „Lietuvos Respublikos Seimas", 1992-1996, Vilnius, 1995 m.). Viskas yra įmanoma, tik reikia gerų norų iš visų, neerzinti vieni kitų, tik šiek tiek krikščioniško supratimo. Jei grįžtų Didžiosios Rusijos valdžios banga, ji nieko nepasigailėtų — visus vienodai traktuotų. Apie tai aiškiai, žaismingai pareiškė Rusijos užsienio reikalų ministras A. Kozyrevas Stokholme, prieš pora metų.

Šiomis dienomis buvusiems KGB rūmams, jo unikaliam muziejui daroma nepataisoma žala. Sąmoningai naikinama iš komunistinio valdymo laikotarpio užsilikusios kalėjimo kankinimo ir žudymo kameros su visais kraujo ir kit. pėdsakais, prisidengiant remonto darbais. Ištrinamos kankinimo žymės, įvairūs kalinių palikti užrašai sienose — įrengiami šiluminiai mazgai ir t.t. (Žiūr. „Tremtinį" nr. 29 LPKTS pasirašytus aktus, Vilnius, 1955.VII.28). Šitoks unikalus sovietinio žiaurumo palikimas Vilniuje naikinamas vidury šviesios dienos, abejingai tylint Genocido centrui, kuris labiausiai turėtų būti suinteresuotas išsaugoti tokius genocido pėdsakus. Tylima iš vyriausybės žinybų — ministerijos pusės, iš kultūrininkų pusės. O kai tylima, tai galima ir toliau naikinti komunistinio teroro pėdsakus. Todėl gaunasi visai logiška padėtis, jog dabartinė Lietuvos vyriausybė ir jos diplomatinės tarnybos užsienyje nieko nenori visiškai girdėti ir žinoti apie Vašingtone statomą paminklą komunizmo aukoms. Tuo pačiu, aišku, bandoma paneigti tiesą, jog LDDP yra tęsinys tos pačios LKP, didžiausios Lietuvos nelaimės.

Didžiausias skaudulys dar kyla ir iš dabartinio Lietuvos prezidento pusės. Jis juk viešai, iškilmingai prisiekė būti teisingas visų lietuvių atžvilgiu, bet, deja, aiškiai laužo savo iškilmingą priesaiką, visiškai nesirūpindamas buvusiais politiniais kaliniais, tremtiniais bei buvusiais partizanais, jų socialine padėtimi, jų gerove. Šitie žmonės labiausiai nukentėję sovietinio valdymo laikotarpiu, be sveikatos, daugelis tapę invalidais, su išardytomis šeimomis, netekę tėviškės sodybų, žemės ir namų, išguiti iš savo gimto krašto, jiems buvo uždarytos durys į mokslą ir į geresnes tarnybas — jie taip pat ir šiandieną ujami, skriaudžiami ir ignoruojami, padaryti elgetomis tiek turto, tiek pensijų, tiek medicininio aprūpinimo atžvilgiu. Tie, kurie mušė tos kategorijos žmones ir jų rankos pavargdavo nuo mušimo — šiandieną ciniškai šypsosi iš savo buvusių aukų, gaudami geras pensijas ir valstybės globą. Šito viso negali nežinoti Lietuvos Respublikos prezidentas.

Gana ir yra gana — sako amerikiečiai. Šita skriauda yra labai akivaizdi ir aiški. Užsienio lietuviai ir lietuvių tauta su tokia neteisybe niekados nesusitaikys.

Sovietinį palikimą Lietuvoje labai padėtų likviduoti arba iš jo išsivaduoti užsienio lietuviai, tačiau jų buvo bijoma ir vengiama tiek Landsbergio laikais, tiek ir dabar. Aišku, visokių yra ir užsienio lietuvių, tačiau pagrindinė jų masė yra dori Lietuvos patriotai, idealistai, savo krašto mylėtojai, nors ir gyvena užsienyje, ir juos atstumti, atsiriboti nuo jų, būtų didžiulė nepataisoma klaida. Jų įsileidimo į Lietuvą baimė yra irgi sovietinis palikimas Lietuvoje, suformuotas per 50 sovietinės vergijos metų.

(Pabaiga)

IX MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMAS — LIETUVOJE

Jau antrą kartą Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumas savo namus suranda Lietuvoje. Lapkričio 22-25 d. jis įvyks Vilniuje, o vienai dienai nukeliaus ir į „buvusią sostinę" Kauną. Organizacinius rūpesčius prisiėmė Lietuvos mokslininkų sąjunga, Švietimo ir mokslo ministerija bei Lietuvos mokslo taryba. IX Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumo organizacinio komiteto pirmininkas, žinomas fizikas, Vilniaus pedagoginio universiteto teorinės fizikos katedros vedėjas, prof. Kazimieras Pyragas, vadovaujantis ir Lietuvos mokslininkų sąjungai, su juo ir susitikome, kad viską sužinotume iš pirmų lūpų.

Prof. Kazimieras Pyragas

— Gerbiamas profesoriau, atmintyje dar gyvas VII mokslo ir kūrybos simpoziumas, pirmą kartą vykęs Lietuvoje 1991 metais. Ar prilygs jam būsimasis?

— Prisiminkim aplinkybes, kuriomis įvyko VII Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumas. Desperatiški imperijos traukuliai baigėsi Sausio 13-osios ir Medininkų targedijomis. Simpoziumas tapo laisvės ir nepriklausomybės demonstracija pasauliui. Daug kas pirmąsyk, arba po daugelio metų, vėl pravėrė Lietuvos duris, lig tol buvusias už devynių užraktų. Vyriausybė nepagailėjo lėšų — simpoziumas kainavo apie 0,5 mln. Lt. Ilgu sovietmečiu visaip koneveiktą išeiviją buvo norėta sutikti kuo geriau. Žinia, tas „vyriausybinis lygis" ne visiems simpoziumo dalyviams buvo prie širdies. Žinoma tiesa, jeigu pradeda globoti valdžia, ji visada stengiasi panaudoti saviems politiniams tikslams.

Šis simpoziumas, be abejo, bus nepalyginamai kuklesnis. Bet išorinis blizgesys ir nėra tokių forumų pats svarbiausias ženklas. Nors svečių priėmimo tradicijos mūsuose ir gilios, gyvenimas verčia skaičiuoti, taupyti. Bet kukliau — tai nereiškia blogiau. Mūsų skaičiavimais, simpoziumas kainuos 88,000 Lt. Beje, simpoziumo dalyviai iš Vakarų patys sutiko apsimokėti kelionės bei buvimo išlaidas. Už tai mes esame jiems labai dėkingi.

— O kaip su Rytais? Kiek iš ten laukiama atvykstant?

— Iš tiesų, jeigu Vakarų išeivija yra organizuota, informaciją apie simpoziumą galima rasti jų spaudoje, sužinoti iš organizacinio komiteto atstovų, tai su Rytais yra kitaip. Mūsų žiniomis, buvusioje SSRS šiuo metu gyvena ir dirba nuo 10 iki 20 mokslininkų lietuvių, turinčių mokslinius laipsnius. Mūsų viena užduočių — nustatyti mokslinį potencialą Rytuose, kuo daugiau iš ten pakviesti. Būtų labai naudinga gauti mokslines idėjas ne tik iš Vakarų, bet ir iš Rytų. Kas bendrauja, palaiko ryšius su lietuvių kilmės mokslininkais Rytuose, prašytume apie tai pranešti simpoziumo organizavimo komitetui arba pakviesti mūsų vardu. Žinom ekonominę padėtį Rytuose ir todėl jų kelionės išlaidas numato apmokėti organizacinis komitetas.

— Gal čia ir simpoziumo prasmė — surinkti visus prie bendro Lietuvos stalo?

— Čia svarbiausi idėjų mainai. Jeigu aš turiu idėją ir jūs turit, ir jeigu pasikeisime jomis, tai bus nepaprasta dviejų idėjų suma. Jūs tampate dviejų idėjų savininku, ir aš — dviejų. Vadinasi, jau keturios... Simpoziumo metu turim galimybę gauti informaciją apie tai, kas vyksta įvairiose mokslo srityse, susipažinti su naujomis technologijomis. Visi žinom, kad mokslinė informacija — brangus dalykas. Jei anksčiau ją gaudavom lengvai ir pigiai, dabar nėra pinigų užsisakyti norimų žurnalų. Lietuvos mokslininkai labai jaučia informacijos stygių. Šiek tiek kompensuoja nauji informaciniai kanalai, tarp jų — ir elektroninis paštas, per kurį bendraujam su pasaulio mokslininkais.

— Ir išeivija gali būti Lietuvai kaip savotiškas langas į pasaulį?

— Man atrodo, per visą okupaciją ji tuo langu ir buvo. Jeigu kas pasakė tuo metu tiesos žodį, tai daugeliu atvejų buvo išeivija. Dabar kai kam ima atrodyti, kad išeivijos puoselėta svajonė matyti Lietuvą laisvą jau įgyvendinta. Išeitų, kad ir ji pati jau atlikusi pagrindinę savo misiją, visais būdais artinti nepriklausomybės dieną. Kai kas samprotauja dar ir taip: esą tarp išeivijoje nėra pernelyg turtingų žmonių, kurie galėtų savo kapitalu prikelti Lietuvą. Tokie sakytojai nesupranta, kad didžiausias išeivijos turtas — ne pinigai, o jos intelektualinė potencija, demokratinis mentalitetas. Jeigu Lietuva nori žengti į Europą ir pasaulį, ten galima rasti savo vietą tik aukšto intelekto reikalaujančiose gamybos sferose. Šias aukštumas pajėgi pasiekti brandi, išsivysčiusi visuomenė, kuriai toną užduoda mokslo laimėjimai, naujų technologijų paieška. Stiprus šalies mokslinis techninis potencialas yra pažangos užtikrintojas, jos variklis. Per išeiviją mes galime pigiausiu keliu paremti tos visuomenės demokratijos patirtį, pritaikyti valdymo modelius, rasti kelius ekonomijos kilimui.

— Vilniaus universiteto rektorius prof. R. Pavilionis savo kalboje naujųjų mokslo metų proga išsakė daug skaudžių žodžių valdžios adresu. Aišku, visiška nesąmonė, kad Seimas sugrąžino buvusius partinius diplomus. Kaip jūs vertintumėte mokslo padėtį Lietuvoje?

— Nors ir ne visiems prof. R. Pavilionio emocinės kalbos teigimams pritariau, jis pasakė nemalonią valdžiai tiesą, kokioje padėtyje atsidūręs Lietuvoje mokslas, mokymo įstaigos. Iš tikrųjų negalime būti laisvi ir kartu beraščiai, negalima tuo pat metu siekti būti Europos sąjungos narystės, ir likti jos vis labiau tamsėjančia provincija. Mokslinėms mokykloms atsirasti reikia dar daugiau laiko ir pastangų. Fundamentalieji mokslai valdžios biurokratams, gyvenantiems nuo rinkimų iki rinkimų, atrodo, nereikalingas lėšų švaistymas. Apsieiti be fundamentalių tyrimų savo kilimo pradžioje buvo nusprendę ir japonai: tobulins technologijas, gamins geros kokybės prekes. Deja, po dešimties metų pastebėjo, kad negali įsisavinti naujų technologijų. Iš sugriuvusios imperijos mes išėjome su neblogu intelektualiniu potencialu. Bet leisti jam sugriūti yra nedovanotina. Lietuvos kaip valstybės ateities programa — išsaugoti, perduoti sukauptą tautos intelektą. Deja, mokslas vis dar ne būtinybės šaka Lietuvoje.

— Sugrįžkim į simpoziumą. Ar jis orientuotas į Lietuvos konkrečias ekonomines socialines problemas?

— Pagrindinės simpoziumo gairės — šiandieninės Lietuvos aktualijos. Tai ir ekonomija, ir ekologija, istorija ir archyvai, informatika ir ryšiai, kiti socialiniai bei gamtos mokslai. Iš viso numatyta dirbti 14 sekcijų. Mes niekuo neribojam nei mokslo sričių, nei plenarinių pranešimų temų. Simpoziumo taryba ir organizacinis komitetas taip pat iš pranešėjų užsako pranešimus aktualiomis temomis, atsižvelgia į pateikiamus siūlymus. Tarkim, išeivija norėtų, kad simpoziume būtų nagrinėjamos ir tokios temos: „1941 m. birželio 24 d. sukilimas", „Partizanų veikimas Lietuvoje okupacijos metais ir pogrindis", „1991 metų Sausio 13-ji". Taip pat pageidautina, kad būtų aptarti išeivijos ir Lietuvos žmonių santykiai. Diskusijas temomis būtų galima pratęsti X simpoziume, kuris po dvejų metų įvyks jau Čikagoje.

— Simpoziumo da ių laukia ir įdomi kultūrinė programa. Gal trumpai apie ją.

— Stengsimės, kad svečiai iš Lietuvos išsivežtų kuo geriausius įspūdžius. Numatyta plati kultūrinė programa, ekskursijos. Tariamės su teatrais, kad simpoziumo dienomis teatrų repertuaruose būtų patys geriausi spektakliai. Naujomis parodomis specialiai šiam renginiui nudžiugins ir paveikslų galerijos bei muziejai. Tai pasakytina. ir apie Kauną, kadangi viena simpoziumo diena nusikels į šį, visiems brangų, miestą.

— Kokią informaciją apie save turi pateikti simpoziumo dalyvis?

— Numatoma išleisti simpoziumo pranešimų tezių rinkinį su trumpa prelegentų biografija lietuvių ir anglų kalba ir juodai balta nuotrauka (4x6 cm). Kiekvienam autoriui šiame leidinyje bus skirta 1 arba 2 puslapiai (t.y. 2000-4000 ženklų). Biografiją ir tezes pageidautina gauti elektroniniu paštu E-mail: mks tezes @ uj.pfi.lt. arba siųsti adresu:

Kazimieras Pyragas,
IX PLMK Simpoziumo Organizacinis komitetas
VPU, Studentų g. 39
2034 Vilnius, Lietuva.

Taip pat galima siųsti faksu: (370-2) 725692. Kviečiame lietuvius mokslininkus, kur jie begyventų, atvykti į IX Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumą.

Ačiū už pokalbį ir suteiktą informaciją.

Kalbėjosi
Jonas Albertavičius

AUGINKIME LIETUVIŲ FONDĄ

Šiomis dienomis Lietuvių fondo vadovybė išsiuntinėjo nariams laiškus su prašymu įsijungti į Lietuvių fondo rudens vajų, kad iki metų galo būtų galima užbaigti 8 milijonų pagrindinį kapitalą, o iki šio tikslo trūksta dar 131,172 dolerių. Tai nėra neįveikiama suma ir, reikia tikėtis, jog šių metų gale galėsime pasidžiaugti, kad Lietuvių fondas jau pasiekė, o gal net ir peržengė 8 milijonų ribą.

Lietuvių fondo vadovai Marija Remienė — tarybos pirmininkė — ir Stasys Baras — valdybos pirmininkas — laiške primena dar ir kitą šių metų LF užduotį, kuri gali būti sunkiau įvykdoma negu pagrindinio kapitalo kaupimas. Šiais metais į Lietuvių fondą įstojo tik 39 nariai, o tikslas yra pasiekti bent šimtinę, kas pereitais metais ir buvo padaryta. Tad Lietuvių fondas ir kreipiasi į visuomenę, prašydamas prisidėti prie rudens vajaus kad ir mažesne auka, o ypač prašo prisidėti prie naujų narių verbavimo vajaus.

Reikia tik 100 dolerių įnašo, įrašant naują narį į Lietuvių fondą. Įstojimo į LF forma yra labai paprasta, suteikiant apie save pagrindines žinias. Šią formą jums Lietuvių fondas atsiųs, paskambinus telefonu (708) 257-1616, arba parašant: Lietuvių fondas, 14911, 127th Str., Lemont, ILL. 60439. Didesniuose lietuvių telkiniuose yra Lietuvių fondo atstovai, kurie norintiems tapti nariais, mielai patarpininkaus.

Su tuo pačiu laišku buvo išsiuntinėtas ir LF Pelno skirstymo komisijos pirmininkės adv. Dainos Kojelytės paruoštas laiškas su 1995 metų pelno paskirstymo duomenimis. Savo laiške adv. Daina Kojelytė pateikia konkrečius duomenis, kiek buvo paskirstyta švietimui, lietuviškoms mokykloms, kultūriniams reikalams, jaunimo visuomeniniams reikalams ir studentų stipendijoms. Pelno skirstymo darbą atliko Lietuvių fondo tarybos skirti nariai: adv. Daina Kojelytė — komisijos pirmininkė, dr. Gediminas Balukas, dr. Vytautas Narutis, ir JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos skirti atstovai: Juozas Baužys, dr. Petras Kaufmanas, Vilija Sužiedėlienė. Stipendijų pakomisėje dirbo adv. Vytenis Kirvelaitis, dr. Jolita Kisieliūtė-Narutienė ir Ramutė Kubiliūtė.

Šiais metais pelno skirstymo komisija paskirstė 263,000 dolerių, patenkindama 176 prašymus. Iš viso buvo gauti 284 prašymai 1.5 mil. dolerių sumai. Visų, kad ir labai vertingų, prašymų Lietuvių fondas nei prie geriausių norų patenkinti negali. Tad šis Lietuvių fondo rudens vajus ir yra skelbiamas, norint padidinti pagrindinį kapitalą, kad nešdamas pelną, jis įgalintų LF vadovybę remti lietuvių kultūros, švietimo ir kitus poreikius, kuriuos Lietuvių fondo tarybos pirmininkė Marija Remienė ir valdybos pirmininkas Stasys Baras nurodo išsiųstame laiške: „Jūsų dosnumas įgalins Lietuvių fondą dar stipriau remti išeivijoje lietuviškas mokyklas, spaudą, radijo laidas, meno vienetus ir jaunimą, o Lietuvos jaunimui suteiks galimybę eiti mokslus Vakarų demokratiniuose universitetuose".

Prie Lietuvių fondo laiškų išsiuntinėjimo dirbo Antanas ir Viktorija Valaičiai, Vaclovas Momkus, Marija Remienė, dr. Antanas Razma, Agutė Tiškuvienė, Raimundas Rimkus, Kristina Razmienė, Aleksas Pabrėža, Algis Čepėnas, Vytautas Dijokas, Juozas Končius ir Lietuvių fondo reikalų vedėja Alė Steponavičienė. Be šios geranoriškos talkos keleto tūkstančių laiškų išsiuntinėjimas LF vadovybei būtų buvusi sunkiai pakeliama našta ir talkininkams reikia tik padėkoti.

Juozas Končius

ZARASŲ MIŠKUS NIOKOJA BRIEDŽIAI

Zarasų urėdijos miškininkai kreipėsi į rajono merą ir išsiuntė prašymą miškų ūkio ministrui, kad rajone ir šiemet būtų leista medžioti briedžius. Šie žvėrys jau daug metų daro didelę žalą urėdijos miškams. Miškininkai apskaičiavo, jog per pastaruosius dešimt metų pušimis buvo apsodinta per 300 hektarų miško plotų.

Briedžiai sužalojo 233 ha Zarasų rajono miško ploto. 135.8 ha jaunų pušynėlių reikia iš naujo atsodinti.

TRANSPAK
Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.
Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.
Komercinės siuntos pagal susitarimą.
Dokumentus, įgaliojimus notarizuojam veltui.
MAISTO SIUNTINIAI nuo $29.- iki $98.-
Aukštos kokybės maisto produktai
Du patys populiariausi, tai šventinis už $39.- ir 55 svarų įvairaus maisto už $98.-
$39.- kava tirpi, kava malta, vitaminizuota arbata (tirpi), kakava tirpi, vaisių koncentratas, sausainiai, alicjus, mėsos konservai, aspirinas, multivitaminai.
$98.- dešra (rūkyta), mėsos konservai, šprotai, vaisių koncentratas, margarinas, alicjus, sūris, sausainiai, vitaminizuota arbata (tirpi), kakava tirpi, kava malta, kakava, cukrus, kruopos (ryžiai), makaronai, razinos, majonezas, ričšutai (išlukštenti), konservuoti žirneliai, konservuoti agurkai, šokoladas, aspirinas, multivitaminai. 55 svarai arba 25 kg.
Pageidaujant prisiųsime smulkią informaciją.
Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.
Dirbame nuo 1987 m.
TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

Atlanta
IMPORT-EXPORT Inc.
GREITAI
SAUGIAI
IR LAIKU
PRISTATOME SIUNTINIUS
LIETUVOJE, LATVIJOJE,
ESTIJOJE, RUSIJOJE,
UKRAINOJE IR BALTARUSIJOJE
2719 West 71 Street,
Chicago, IL 60629
(800)775-SEND
(312)434-2121

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Auksė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(312) 581-8654

J K S CONSTRUCTION
„Shingle" stogai ir visų rūšių apkalimai (siding): medžio, aluminiaus ir kt. Turiu darbo draudimą. R. Jankauskas, tel. 708-969-2658.

ASSOCIATED FUNDING SERVICES, INC.
7800 W. 95 St., Ste. 303
Hickory Hills, IL 60457
RENATA KLIMAVIČIŪTĖ
A full service lender for:
• Home loans
• Refinancing
• Paying off debt
Do A-F credits
EQUAL HOUSING LENDER
Call Renata today:
708-974-2727 office
708-461-3495 pager

Atlieku visus darbus su kompiuteriu. Priimu užsakymus dėl žurnalų ir knygų leidimo. Darbas bus atliekamas laiku ir sąžiningai. Galiu ištaisyti korektūros klaidas, galiu daryti vertimus į 7 kalbas. Kreiptis: Nijolė, tel. 708-301-5881, fax. 708-301-5761.

TAISOME
SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS, ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VĖSINTUVUS.
H. Deckys
Tel. 585-6624

REAL ESTATE

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161
GREIT PARDUODA

RIMAS L. STANKUS
• Perkant ar parduodant
• Greitas ir sąžiningas patarnavimas
• MLS kompiuteriuir FAX pagalba
• Nuosavybių įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Apartmentus ir žemę
• Pensininkams nuolaida

IEŠKO BUTO

Jauna šeima, turinti tris vaikus, nori išsinuomoti dviejų mėgamųjų butą.
Skambinti telefonu:
312-476-8651

IEŠKO DARBO

45 m. geras, sąžiningas lietuvis ieško bet kokio darbo.
Tel. 1-708-636-5190.

Jauna moteris ieško bet kokio darbo
Tel.: 312-471-9931

HELP WANTED

Darbui šiaurinėje miesto dalyje reikalingi patyrę dažytojai. Reikia turėti savo transporto priemonę.
Tel. 312-523-7289

VIENA KNYGA — VIENAS DOLERIS
ŠIAS KNYGAS GALIMA GAUTI DRAUGE

NAUJASIS GYVENIMAS. Dante Alighieri. Vertė A. Tyruolis. 96 psl.
KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI. Turto paveldėjimas testamentų-turto palikimai — jų apsauga. Dipl. teis. Pr. Šulas. 88 psl.
ŽVILGSNIS PRAEITIN. Spaudoje skelbtų straipsnių rinkinys. Jonas Kutra. 117 psl.
TRYS ŽODŽIAI arba gyvenimo magija. Juozas Švaistas. 176 psl.
ŽEMAIČIŲ VYSKUPAS MOTIEJUS VALANČIUS. Kun. A. Alekna. 300 psl.
LIKIMO ŽAISMAS. Romanas. H. Lukaševičius. 231 psl.
LUKŠIŲJAI. Novelės. A. Giedrius. 231 psl.
JAUNUOLIŲ MALDOS. Kun. P. Kirvelaitis. 159 psl.
APSAUGOK AUKŠČIAUSIAS. Maldos ir giesmės. Kun. dr. P. Aleksa. 254 psl.
LIETUVIŠKOS PASAKOS. Dr. J. Balys. 230 psl.
UŽ SPYGLIUOTŲ VIELŲ. Atsiminimai. A. Gervydas. 213 psl.
AIDAI IR ŠEŠĖLIAI. Premijuotas romanas. Vacys Kavaliūnas. 234 psl.
KAD LIETUVA NEIŠSIVAIKŠČIOTŲ. Poezija. Kun. Ričardas Mikutavičius. 63 psl.
AIDAS TARP DANGORAIŽIŲ. Romanas. O. Nendrė. 365 psl.
PRIEŠAI. Raštų rinkinys. Fab. Neveravičius. 168 psl.
RAUDONASIS SIAUBAS, nugalėtoje Vokietijoje. Sabik-Vogulov. 103 psl.
AUKSO KIRVIS. Rinktinės pasakos. J. Švaistas. 176 psl.
OŠIANČIOS PUŠYS. Novelės. H. Mošinskienė. 176 psl.
ANTANAS KUČINGIS. Biografija-atsiminimai. Ona Narbutienė. 169 psl.
ANGLŲ NOVELĖ. Novelių antologija. Sudarė P. Gaučys. 459 psl.
ILGESIO VALANDĖLĖS. Eilėraščiai. Leonardas Šimutis. 227 psl.
VAIKŲ AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE. Kun. J. Danielius. 80 psl.

Pastaba. Užsakant knygas paštu, pinigų nesiųsti. Sumokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta pasiuntimo išlaidos. Illinois gyventojams pridedame State Sale tax 8.75% nuo knygos kainos.

LAIŠKAI

„PASKUTINIŲJŲ MOHIKANŲ" BALSAI

Nors mano sentimentalios viešnagės Lietuvoje „tuščių pasigyrimų" dienraštis sulaukė ir labai neigiamų komentarų bei pajuokos, bet taip pat iššaukė ir jautrius atsiliepimus apie tragiškus, jau seniai pamirštus, istoriškus įvykius. Daugumas žinome, kad 1919 metais ties Radviliškiu ir Širvintais Lietuvos savanoriai sutriuškino bermontininkus, bet nedaug yra išlikusių jų siautėjimo liudininkų, kurie matė ir išgyveno tos brutalios gaujos siautėjimus, kurių aukomis tapo net ir jauni moksleiviai, kai bermontininkų būrys isibrovė į Šiaulių gimnazijos patalpas.

„Draugo" rugpjūčio 25 dienos laiškų skyriuje Vida Vazbytė Tumasonienė, mano prisiminimų dienoraštyje perskaičiusi apie Šiaulių gimnazijoje dingusią paminklų lentą, pagerbiančią bermontininkų sužeistus mokinius, savo laiške rašo, kad ir jos motinos, tuometinės mokinės Jadvygos Glodenytės, pavardė buvusi įrašyta toje brangioje lentoje. Jos laiškas palietė mano sentimentalią gyslelę, nes puikiai prisimenu, kaip kasmet rugsėjo 30 dieną iškilmingai minėdavome tą tragišką įvykį.

Tačiau mane tikrai sukrėtė ir net nudžiugino laiškas iš Floridoje gyvenančio Igno Petrausko, to įvykio gyvo liudininko, save net pavadinusio „paskutiniuoju mohikanu". Tai aktyvus lietuviškos visuomenės organizacijų veikėjas ir Žurnalistų sąjungos narys. Jis gimė 1908 metais Tyrelkų kaime, Šiaulių valsčiuje ir apskrityje, o 1918 metais „pradėjo *žengti mokslo laiptais*". 1927 m. jis baigė Šiaulių gimnaziją ir buvo tos baisios dienos dalyviu. 1933 m. jis Vytauto Didžiojo universitete baigė ekonomiką, parašęs diplominį darbą linų prekybos monopolį Lietuvoje. 1944 m. jis su šeima pasitraukė į Vokietiją ir iš ten emigravo į JAV. Gyvenęs ilgus metus Čikagoje, persikėlė į saulėtąją Floridą.

Atskirame puslapyje jis aprašo 1919 m. rugsėjo 30 d. prisiminimus, kuriuos čia sutrumpintai perduodu: „1919 metų įvykiai Šiauliuose, man, pirmos klasės gimnazistui, paliko didelį įspūdį. Jis neišblėso iki šių dienų. 1919 m. rugsėjo 29 d. vakare bermontininkai užėmė gimnazijos patalpas, bet gimnazijos vadovybė, tikėdamasi atgausianti patalpas, pranešė mokiniams, kad pamokos bus ir visi turi ateiti į gimnaziją. Kitą rytą mokiniai pradėjo rinktis, bet negalėjo įeiti į gimnaziją, nes vartai buvo užrakinti. Prie jų stovėjo ginkluotas sargybinis ir mokinių net į kiemą neleido. Jauni mokytojai Alinai Petrauskaitei pareikalavus, jis pasitraukė. Visi gimnazistai suėjo į gimnazijos rūmus ir susirinko antrojo aukšto koridoriuje. Atsiradę kareiviai pradėjo mokytojus ir mokinius jėga stumdyti ir juos varyti žemyn. Prasidėjo kova tarp kareivių ir mokytojų bei vyresniųjų klasių mokinių, kurių dauguma 1919 m. jau buvo suaugę vyrai. Mes, vaikai, koridoriaus gale tik kėlėme triukšmą, o dalis suimtųjų užpakaliniais laiptais grįžo į antrąjį aukštą. Pagaliau supratę, kad mokinių nepajėgs išvaryti, užpuolikai pasitraukė iš patalpų. Kadangi iš vakaro bermontininkai buvo išvilkę suolus iš klasių, moksleiviai juos sunešė atgal ir direktorius visus sušaukė į salę. Mums, mažiukams, nelabai rūpėjo ką direktorius pasakys, o aš ir jo kalbos neatsimenu. Taip jo besiklausant, staiga atsivėrė salės durys ir pro jas įsiveržė keli bermontininkai. Mes, mažiukai, tuoj sprukome laukan, susirinkome kieme ir iš jo išbėgome. Taip buvo pralaimėta kova dėl gimnazijos rūmų, nes beginklis jaunimas turėjo kovoti su ginkluotais kareiviais. Bermontininkus galutinai iš Lietuvos išvarius, rugsėjo 30 diena tapo tradicine gimnazijos šventė, pagerbiant sužeistuosius." ...Baigdamas, jis pasirašo: „vis tiek, tos kovos dalyvis"...

Enciklopedinėse žiniose apie tą įvykį rašoma, kad vokiečiai norėję gimnazijos patalpas panaudoti ligoninei. Užpuolimo metu buvę sužeista net trys dešimtys mokinių. Tai dar vienas Lietuvos laisvės kovų epizodas, kuriame didvyrišką vaidmenį suvaidino jauniausioji mūsų tautos karta.

Tokia pozityvi reakcija į mano „sentimentalios kelionės" dienoraštį nuteikia maloniai ir savotiškai užtikrina, kad mano rašymas spaudoje nėra visiškai netikęs, „netaktiškas" ar net „nekultūringas". O tokie „paskutiniųjų mohikanų" atsiliepimai praturtina Lietuvos laisvės kovų prisiminimų aruodą, nes retai tepagerbiamas jaunimas, nesulaukęs generolo laipsnio ir neapdovanotas ordinais. Gyvo liudininko Igno Petrausko Šiaulių gimnazijos moksleivių kovos aprašymas tik patvirtina, kad lietuvio įgimtas jausmas kovoti už savo teises jam teikia jėgų, pasiryžimo ir drąsos. Ar ne tas jausmas išugdė ir mūsų didvyriškus partizanus?

Aurelija M. Balašaitienė
Richmond Heights, OH

DĖL TARIAMŲ „KAUNO LAIKO" SKOLŲ

Nors kun. Kęstučio Trimako nepažįstu asmeniškai, bet turiu nuomonę apie jį iš spaudoje pareikštų vertinimų, dėl „Kauno laiko" („Draugas", 08.11 ir „Kauno laikas", 08.22; 09.01). Negaliu neatsiliepti, nes esu nemažai prisidėjęs prie „Kauno laiko" atkūrimo, kaip Kauno miesto tarybos narys, puikiai žinau visą laikraščio atgimimo istoriją.

Savivaldybių rinkimuose 1990 m. kovo mėn. išrinkta, Kauno miesto taryba įsteigė dienraštį „Kauno laikas", norėdama atsverti tuo metu, informacijos monopolį Kauno mieste turėjusį, LKP organą „Kauno tiesą". Deja, savivaldybei įkūrus „Kauno laiką", naujojo laikraščio branduolį sudarė „Kauno tiesos" žurnalistai, o vyriausiuoju redaktoriumi tapo „Kauno tiesos" atsakingasis sekretorius. Kauno tarybos namai buvo kupini Sąjūdžio idealizmo, tikėjo, kad ir laikraštis atlieps jų siekius bei svajones, nepaisant pakviestųjų žurnalistų sovietinės praeities ir patirties. Anuo metu daug kas visai kitaip atrodė... Tačiau ilgainiui pradėjo ryškėti problemos. Savivaldybės išlaikomas, „dešiniųjų" laikraštis per kelerius metus parodė tikrąjį savo veidą — žurnalistinį neprofesionalumą, politinį dviveidiškumą, atsakomybės stoką. Tuo jis atgrasė skaitytojus, pridarė nuostolių miesto biudžetui, žalos dešiniųjų politiniam prestižui ir dar labiau sustiprino „Kauno dienos" pozicijas (greta pseudoradikalaus „Kauno laiko" tono „Kauno dienos" stilius atrodė nuosaikus ir pakankamai kultūringas).

Tenka priminti, kad po LDDP atėjimo valdžion 1992 m., monopolizuojant visas Lietuvos gyvenimo sritis, suklestėjo ir buvusi komunistinė spauda. Apsukriai jau prieš tai pakeitusi pavadinimus („Tiesa" virto „Diena", „Komunistas" — „Politika", „Kauno tiesa" — „Kauno diena", plg. Maskvos „Pravda" — „Denj") ir prisitaikiusi prie nepriklausomos Lietuvos sąlygų, ji tvirtai įsistiprino besiformuojančioje spaudos rinkoje.

Vidinės „Kauno laiko" problemos ne kartą buvo svarstytos Kauno savivaldybėje, buvo siūloma nušalinti vyriausiąjį „Kauno laiko" redaktorių. Tačiau laikraščio vadovybė įvairiais būdais stengėsi šito išvengti, o kai kurios politinės jėgos net dengė netvarką, patį redaktorių ir jo, kaip vėliau paaiškėjo, neteisėtus sandėrius. Pagaliau 1994 m. gegužės 8 d. dėl lėšų trūkumo „Kauno laiko" leidimas sustojo. O rugpjūčio mėnesį senoji „Kauno laiko" vadovybė, privedusi laikraštį prie visiško moralinio ir materialinio išsekimo, jau derėjosi su vienu bulvarinės spaudos koncernu, besispecializuojančiu erotinės periodikos gamyboje.

Šitos negarbės negalėjome sau leisti. Todėl, keliolikai Kauno tarybos narių padedant, suorganizavome specialų miesto tarybos posėdį, kuriame labai detaliai buvo aptarta susidariusi padėtis, išnagrinėtos „Kauno laiko" degradavimo priežastys ir laikraščio atnaujinimo galimybės. Uždarame Kauno tarybos posėdyje svarstant šį klausimą, nariai buvo apstulbinti netvarkos ir nusižengimų, kurie buvo iškelti savivaldybei priklausančioje valstybinėje įmonėje „Kauno laikas". Po 5 val. trukusių svarstybų ir intensyvių diskusijų Kauno miesto taryba ryžosi priimti sprendimą, įgalinantį atnaujinti laikraščio leidybą.

Kad atgimęs „Kauno laikas" atsistotų ant kojų, savivaldybė garbingai prisiėmė visas senojo laikraščio pagrįstas skolas.

Š.m. rugpjūčio 24 d., pradedant mokslo metus, Vytauto Didžiojo universitete studentų ir dėstytojų eisena Laisvės alėja ir arkikatedrą senamiestyje.

Čia pabrėžiu žodį pagrįstas, nes buvo daug įvairių dirbtinai pridarytų skolų, kuriomis senojo „Kauno laiko" administracija gramzdino laikraštį ir šantažavo Kauno miesto savivaldybę, gąsdindama skolų mastais ir reikalaudama kuo skubiau atsisakyti steigėjo bei leidėjo teisių, leisti privatizuotis. Supratome, kad šitaip atsirastų Kaune tik dar viena bulvarinė pamėklė, išjuokianti Atgimimo ir Lietuvos valstybingumo idėją. Su tuo jokiu būdu negalėjome sutikti.

Apginti praktiškai jau sukompromituotą — objektyvaus, atsakingo, Lietuvos nepriklausomybei ir valstybingumui ištikimo laikraščio — idėją, buvo labai nelengva. Bet didžiosios Kauno tarybos narių dalies valia laimėjo teisingumas. „Kauno laiko" drama tapo įsidėmėtina pamoka sunkiame mūsų kelyje į tikrai laisvą spaudą ir demokratiją.

Žvelgiant į Lietuvą nuo Amerikos krantų, kartais nelengva suprasti Lietuvos gyvenimo tikrovės. Juo labiau, kad įvairios „sirenos" nesnaudžia — jų giesmės dažnai migdo ir klaidina visiškai skirtingose sąlygose, skirtingais rūpesčiais gyvenančius tautiečius.

Mes gi žvelgiame į Europą, ypač į Skandinavijos šalis, kur veikia efektyvi ir gera savivalda. Ten savivaldybės palaiko, remia mažesnį miesto laikraštį — demokratijos, žodžio laisvės, pilietinės visuomenės kūrimo vardan. Tai Europos tradicija ir ją reikia puoselėti. Turbūt todėl ir „Kauno laikas" atgimė. Tai faktiškai visiškai naujas laikraštis — tiek personalo, tiek informacijos pateikimo, jos patikimumo, tiek žurnalistinės etikos prasme. Liko tik senas pavadinimas. Neabejotinai tai gabaus ir darbštaus žurnalisto Vidmanto Valiušaičio nuopelnas. Buvo sudaryta direktorių valdyba, tarp kurių buvo ir kun. Robertas Grigas. Dera prisiminti, kad jau pirma atkurto „Kauno laiko" numeryje laikraštis pasiskelbė esąs nepriklausomas nuo bet kokių partinių vėjų, pabrėžė krikščioniškąją moralę ir pagarbą asmeniui, siekdamas jį kelti ir tiesti, o ne išjuokti ir gniuždyti.

Gerai prisimenu savo ir naujojo „Kauno laiko" vyriausiojo redaktoriaus pokalbį Kauno kurijoje su vyskupu Sigitu Tamkevičium. Jo dėmesys mus įkvėpė ir paskatino. Tikiuosi, kad ir laikraštis vyskupo neapvylė.

„Kauno laikui" šiandien tikrai nėra lengviau, nei visai Lietuvos katalikiškai spaudai. Tačiau „Kauno laikas" laikosi dorovės normų, nesikapsto praeities šiukšlėse, neaprašinėja savo puslapiuose buvusios redakcijos darbuotojų — atsakingų už „Kauno laiko" ūkinę padėtį — veiklos, kol jų kaltės neįrodė teismas. Jau nekalbant apie niekuo dėtų žmonių apkaltinimą. Tuo tarpu „XXI amžius" leidžia sau linksniuoti už senojo laikraščio skolas visiškai neatsakingo „Kauno laiko" vyriausiojo redaktoriaus Vidmanto Valiušaičio pavardę ir net nejaučia už tai jokios atsakomybės.

Nelengva naujajam „Kauno laikui", bet jis išsikovojo sau vietą, turi vardą ir veidą. Tik neturėjo ir neturi partinių pinigų ar garsiųjų „naftos dolerių". Jo darbuotojų algos neprilygsta buvusių komunistų leidinių atlyginimams. Bet garbė ir sąžinė pinigais nepamatuojama. Nors laikraščio tiražas kol kas nėra labai didelis, tačiau tai, kad „Kauno laiką" įdėmiai skaito ne tik Seimo nariai, bet ir jo viršūnės, taip pat įvairių politinių partijų vadai, Bažnyčios vadovybė, inteligentija, jį remia išeivija — apie laikraštį šį tą pasako.

Ir pabaigai norėčiau pastebėti štai ką. Dar tolokai rinkimai į Seimą, bet jau dabar daroma žingsnių, kuriais bandoma žlugdyti ir kompromituoti laisvą, nepriklausomą nuo partinių pinigų spaudą. Tai žinome ir matome. Būdai rafinuoti, įtaigūs — panaudojant net ir vadinamąją katalikišką spaudą. Senoji nomenklatūra ir suinteresuotosios tarnybos jau seniai yra išstudijavę užjūrio lietuvių gyvenimo sanklodą ir psichologiją, todėl puikiai supranta, kad jei apie „Kauno laiką" blogai parašys „Diena" — vargu ar kas patikės, o jei „XXI amžius" — gal kas ir užkibs.

Arimantas Dragūnevičius,
Kauno savivaldybės tarybos narys

„DRAUGO" RĖMĖJAI

55.00 dol. Dr. Pr. Budininkas, Juno Beach, FL; Kun. Jonas Pakalniškis, Little Neck, NY; Sophia House, Toledo, OH;

50.00 dol. Kęstutis Petrauskas, Laguna Beach, FL;

45.00 dol. Jonas Rejeris, Oak Lawn, IL; Eugenia Pakulis, Rehoboth Beach, DE; Vincė Udrienė, Northville, MI; Prel. kun. C. Toliušis, Carlinville, IL;

40.00 dol. Stasys Dalius, Hamilton, Ont., Kanada; Anelė Knezenas, New Britain, CT;

35.00 dol. F. Čarneckas, Chicago, IL; Liudas Tamošauskas, Toronto, Ont., Kanada;

30.00 dol. Bronius Andriukaitis, Union Pier, MI; Joseph Bardauskas, New Buffalo, MI;

25.00 dol. Peter Gauronskas, Santa Monica, CA; Algimantas Kelertas, Brookfield, IL; Marcelė Bytautas, Darien, IL; Veronika Satas, Fremont, WI; Stasys Griežė, Dudley, MA; Alg. Budreckas, Chicago, IL; Edward Shilling, Racine, WI; Justin Skuodas, DeKalb, IL; Alex Navardauskas, Portage, IN; E. ir B. Steponis, Seven Hills, OH; Genė Valantinienė, Downers Grove, IL; Stasė Bliudžius, Southfield, MI; Zinaida Čižikienė, Chicago, IL;

10.00 dol. A. Vitkus, Palos Heights, IL; Liuda Petravičius, Chico, CA; Pranė Marcinkus, Oak Lawn, IL; Viktoras Veselka, Livonia, MI; Bronė Selenis, Livonia, MI; Paulius Endzelis, Riverton, IL; Algirdas Stepaitis, Arlington Heights, IL; Veronika Dubickas, Chicago, IL; A. J. Jankunas, Cicero, IL; K. Jauniškis, Dover, MA; Vytautas Taseckas, Mississauga, Ont., Kanada; M. Janonis, Brockton, MA; Frances Gailiunas, Worcester, MA; A. Leparskas, Warren, MI; Lidija Ringienė, Palos Heights, IL; R. Kinderis, Waukegan, IL; Laima Novickas, Beverly Shores, IN; A.V. Dundzila, Mc Lean, VA; Linas ir Teresė Meilus, Willowbrook, IL; S. Jameikis, Chicago, IL; Dalia Būtėnas, Oak Lawn, IL; Vytautas Jonaitis, Grand Rapids, MI; J. Bardauskas, Chicago, IL; Algirdas Čepėnas, Oak Lawn, IL; M. Viederis, Oak Lawn, IL; Juozas Lekys, Chicago, IL; J. Racius, Phoenix, AZ; Antanas Gruzdys, St. Petersburg Beach, FL; G. ir O. Melnykas, Hamilton, Ont., Kanada; Gertrūda Slaby, Powers Lake, WI; G. Vitkus, Rancho Palos Verdes, CA; Janina Rodvenis, Los Angeles, CA; Stefa Grikenis, Oak Lawn, IL;
Regina Bagdonienė, Hamilton, Ont., Kanada; A. Jogela, Toronto, Ont., Kanada; V. Kolyčius, Toronto, Ont., Kanada; S. Gladkauskas, Detroit, MI; Emilija Paškauskas, Providence, RI; Irena Kudirka, Mason City, IL; R. Nemunaitis, Brentwood, TN; Valerija Aukštikalnis, Boston, MA; B. Karaska, Defran, NJ; R.P. Valaitis, Oakland, CA; J. ir M. Mikutaitis, Chicago, IL; Jadvyga Poška, Oak Lawn, IL; Vincas Simanavičius, Salt Lake City, UT; dr. V. Tumasonis, Orland Park, IL;

Kiekviena auka prailgina lietuviško dienraščio, vieninTelio dar pasilikusio svetimuose kraštuose, gyvybę. Dėkui!

• **1993 m. lapkričio** 11 d. JAV sostinėje, Washington, D.C. atidengta bronzinė statula, pagerbianti daugiau kaip 11,000 amerikiečių moterų karių, tarnavusių Vietnamo kare.

A.†A.
BLADAS DAUKANTAS

Mirė 1995 m. rugsėjo 13 d., St. Petersburg Beach, Florida, sulaukęs 98 metų amžiaus.

Amerikoje išgyveno 47 metus. Ilgą laiką gyveno East Chicago, Indiana, o paskutinius 22 metus St. Petersburg Beach, Florida.

Palaidotas š.m. rugsėjo 16 d. Memorial Park kapinėse, St. Petersburg, Florida.

Giliame nuliūdime liko žmona Zuzana, duktė Milda su vyru Stasiu, sūnus Vaidotas su žmona Raimonda ir Lietuvoje seserys Juzefa ir Zofija su šeimomis.

Nuoširdžiai prašome gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti mūsų mylimą Vyrą, Tėvelį ir Uošvį savo maldose.

Nuliūdę: **žmona, duktė su vyru ir sūnus su žmona.**

A.†A.
VIKTORAS LINAS

Gyveno Chicagoje, Marquette Parko apylinkėje.

Mirė 1995 m. rugsėjo 14 d., 4:45 val. p.p., sulaukęs 75 metų.

Gimė Rusijoje, Maskvoje. Amerikoje išgyveno 46 m.

Nuliūdę liko: žmona dr. Marija Laurušonytė-Linienė, sūnus Viktoras, jr., marti Donna, anūkai — William, Jerome, Mary, Andrew ir Rebecca Linai; pusbroliai — dr. Valdemaras Bergas, gyv. West Hyannis Port, MA, Henrikas Bergas, gyv. New Yorke ir kiti giminės Lietuvoje bei Lenkijoje.

Velionis pašarvotas sekmadienį, rugsėjo 17 d. nuo 2 iki 8 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks pirmadienį, rugsėjo 18 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėtas į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 9:30 val.ryto gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: **žmona, sūnus, marti, anūkai, pusbroliai ir kiti giminės.**

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus/Donald M. Petkus
Tel. 312-476-2345 arba 800-994-7600

A.†A.
ALBERTAS STELINGIS

Gyveno Cicero, Illinois.

Mirė 1995 ma. rugsėjo 16 d., 7:54 val. ryto, sulaukęs 78 metų.

Gimė Lietuvoje, Akmenės rajone, Viekšnių kaime. Amerikoje išgyveno 46 m.

Nuliūdę liko: sesuo Agnė Stelingis, brolis Liudvikas Stelingis, dukterėčios Danutė Rouse su vyru Jay, Irena Stelingis ir kiti giminės.

A.a. Albertas apriklausė daugeliui lietuviškų organizacijų.

Velionis pašarvotas antradienį, rugsėjo 19 d. nuo 2 iki 8 v.v. Hallmark Funeral Home laidojimo namuose, 1446 South 50th Avenue, Cicero, Illinois.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, rugsėjo 20 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėtas į Šv. Antano parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamas 9:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: **sesuo, brolis, dukterėčios su šeimomis.**

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus/Donald M. Petkus
Tel. 708-222-0052/800-994-7600

PADĖKA

A.†A.
PRANAS STANELIS

Po ilgesnės vėžio ligos, š.m. liepos 1 d. mirė mūsų brangus Vyras, Tėvas, Senelis ir Brolis. Palaidotas liepos 5 d. Woodlawn Memorial kapinėse.

Nuoširdžiai dėkojame Šv. Kazimiero Misijos vadovui kun. S. Rapalui ir kun. M. Kirkilui už gedulingų šv. Mišių atnašavimą, už apeigas bažnyčioje ir kapinėse; kun. M. Čyvui už a.a. Prano lankymą ligoninėje ir namuose; muz. V. Kerbeliui ir A. Koverai už gražų giedojimą šv. Mišių metu.

Ačiū karsto nešėjams, suteikusiems a.a. Pranui paskutinį patarnavimą, palydint jį į Amžino Poilsio vietą.

Gili padėka Amerikos-Lietuvių klubo pirmininkui Albinui Karniui už atsisveikinimo kalbą, užuojautą klubo vardu ir už gražų atsisveikminimo pravedimą.

Ačiū Lietuvių Bendruomenės atstovei Marijai Šaulienei ir dr. Juozui Petrikui už šiltą ir jautrų atsisveikinimą.

Labai dėkingi esame visiems taip gausiai dalyvavusiems Šv. Mišioje ir kapinėse, už pareikštą užuojautą žodžiu, raštu ir spaudoje, už aukas šv. Mišioms, Lietuvių fondui, Tremtinių fondui Lietuvoje, už gėles ir už aukas šeimos nuožiūrai, kurios yra perduotos Lietuvos Dukterų draugijai, Lietuvos našlaičiams sušelpti.

Nuliūdę: **žmona Stasė, vaikai Vida ir Rimantas, anūkai ir brolis Tadas su šeima Lietuvoje.**

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Čikagos lietuvių pensininkų sąjungos narių susirinkimas vyks rugsėjo 28 d., ketvirtadienį, 1 val. p.p. Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės namuose, 2417 W. 43 Str. Darbotvarkėje: valdybos pranešimai, meninė programa, dovanų paskirstymas ir šilti pietūs. Nariai ir svečiai kviečiami gausiai dalyvauti.

Našlių, našliukų ir pavienių klubo susirinkimas įvyks rugsėjo 29 d. 1 val. p.p., Kojak salėje, 4500 S. Talman. Kviečiami esantieji klubo nariai ir visi, norintieji į klubą įsijungti. Po susirinkimo bus vaišės.

„Margučio II" radijo programa pradedama rugsėjo 25 d., 9:05 val. vak., iš WCEV radijo stoties 1450 AM bangomis. Lietuvių organizacijos, sambūriai bei įvairūs klubai; norintys skelbti savo renginius, susirinkimus ir posėdžius kitą savaitę, prašomi juos įteikti „Seklyčios" raštinėje, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629, Organizacinis komitetas nuoširdžiai dėkoja tiems, kurie savo aukomis jau prisidėjo prie „Margučio II" radijo transliacijų pradžios, tačiau jų dar toli gražu neužtenka skolų išlyginimui. Visiems aukotojams bus išsiųsti pakvitavimai, o savo finansinę paramą galima įteikti „Seklyčios" raštinėje.

Lietuvių Operos choras jau pradėjo savo repeticijas, kurios būna kiekvieną penktadienį, 7:30 val. vak., Jaunimo centre. Įsijungė keli nauji dainininkai, neseniai atvykę iš Lietuvos, tačiau jų dar nepakanka, reikia, kad dar būtų daugiau, todėl prašomi atvykti penktadienių vakarais į repeticijas ir padėti savo balsu šį sezoną pastatyti „Jūratės ir Kastyčio" operą.

Prel. Juozas Prunskis, apgailestaudamas, kad negalės dalyvauti šiemetiniame „Draugo" pokylyje, atsiuntė 100 dol. auką. Gailimės ir mes, nes nebus progos susitikti šį žymų žurnalistą, redaktorių, visuomenininką ir lietuviškos kultūros rėmėją, bet esame labai dėkingi už auką.

x **TRASPAK** praneša: „Pirmoji spaustuvė Lietuvoje buvo Pranciškaus Skorinos, įrengta 1520–1522 m. **Siuntiniai** ir **komercinės** siuntos **į Lietuvą.** Maisto siuntiniai. **TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.**
(sk.)

x **Lietuvoje gyvenanti moteris ieško** šiame krašte esančių savo giminaičių — amžiaus pradžioje Amerikon išvykusios **Elzbietos Dubikaitytės-Račkienės** vaikų ar anūkų. Ji mano, kad giminės galėjo būti įsikūrę Chicagoj ar Philadelphijoj. Jei turite kokių žinių apie paieškomuosius, būkite malonūs paskambinti, tel. **313-769-4527.**
(sk.)

x **Aldona Kaminskienė** dirba dr. L. Sidrio kabinete penktadieniais. Adresas: **4149 W. 63rd St., tel. 312-735-7709.**
(sk.)

x **TravelCentre, Ltd.** praneša, kad kelionė iš Čikagos į Havajus — **$669.** Į kainą įskaičiuojama: lėktuvo bilietai ir 5 naktys viešbutyje. Kreiptis: **TravelCentre, Ltd., T. Lesniauskienė, tel. 708-526-0773.**
(sk.)

x **TRANSPAK** praneša: „Šiais metais Lietuvoje veiks 2257 bendrojo lavinimo mokyklų, 61 profesinė mokykla, 38 aukštesniosios mokyklos". **Siuntiniai** ir **komercinės** siuntos į Lietuvą. Maisto siuntiniai. **TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.**
(sk.)

Zarasiškių klubas Čikagoje turės pusmetinį narių susirinkimą rugsėjo 22 d., penktadienį, 1 val. po pietų, Z. Kojak svetainėje, 4500 S. Talman Ave. Prašome susirinkime dalyvauti, nes reikia aptarti artėjančios gegužinės reikalus, o po to — pasivaišinti.

Meilutė Rulienė iš Beverly Shores, IN, suorganizavo visą stalą į „Draugo" pokylį, kuris bus jau šį sekmadienį, rugsėjo 24 d. Martinique salėje. Beverly Shores lietuviai mielai atvyks, net ir tolimą kelią, kad pabendrautų ir pasilinksmintų su „Draugo" draugais.

Pirmą kartą Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, spalio 28-29 d. PLC renginių komitetas rengia „Moters savaitgalį". Tai žvilgsnis į moters nueitą, einamą kelią. Moters įnašas į mūsų kultūrinį, visuomeninį, politinį, mokslinį ir meno pasaulį. Lietuviška šeima. Paskaitos bus moterims labai įdomios ir aktualios. Paskaitas skaitys moterys. Visą programą paskelbsime vėliau.

Aldona Bakšys, Chicago, IL., „Drauge" nusipirko brangių knygų. Kiekvienas knygų mylėtojas, atvykęs mūsų knygynan, yra labai vertinamas, nes be jų mes neturėtume savo spaudos. Ačiū.

Nuo spalio mėnesio vaikų žurnalo „Eglutė" redagavimą perėmė LB Švietimo tarybos sudarytas kolektyvas. Redakcinis kolektyvas įveda žurnale naujus skyrelius: tautosakos, tautodailės, istorijos, sporto ir kt. Susilaukta gražių rašinių, pasakėlių ir iliustracijų iš lituanistinių mokyklų mokinių. Iki šiol „Eglutę" redagavo Nijolė Nausėdienė. LB Švietimo taryba reiškia padėką už įdėtą darbą ir pastanggas. Kviečiame skaitytojus prisidėti savo gabumais prie „Eglutės" žurnalo turtinimo.

Buvusiame National Can (Western ir 60-toji g.) bendrovės dirbtuvių plote, apimančiame apie 250,000 kvadratinių pėdų, ateityje — tikima — iškils apsipirkimo centras, kurį dominuos namų remonto reikmenų parduotuvė, bet liks vietos ir valgykloms, ir aikštei, talpinančiai apie 1,000 automobilių. Tokie planai pateikti „Chicago Plan Commission" ir, manoma, kad jie bus netrukus patvirtinti. Apsipirkimo centras labai pagyvintų ir praturtintų Marquette Parko apylinkę, o aplinkiniai gyventojai, užuot važiavę apsipirkti į užmiesčius, galėtų tai atlikti savo aplinkoje. Be to, naujos statybos ir verslo įstaigos įneštų į apylinkę daugiau darbų, lėšų ir vilties šviesesnei ateičiai.

Rugsėjo mėnesį Šv. Kryžiaus ligoninė Čikagoje (2701 W. 68th Str.) siūlo nemažai paskaitų sveikatos klausimais (daugumas — nemokamai). Užsiregistruoti ir daugiau apie tas vertingas paskaitas sužinoti galima tel. 312-471-8600. Štai keli: rugsėjo 21 d. (6:30-7:30 val. vak.) bus kalbama apie širdies ligas — jų simptomus, apsisaugojimą, taip pat bus tikrinamos širdys; rugsėjo 24 d. (5:30-7 val. vak.) dietos specialistai pademonstruos maisto gaminimą su labai mažai arba visai be riebalų ir apskritai, kaip sumažinti riebalų (o tuo pačiu cholesterolio) kiekį kasdieninėje mityboje. Ligoninė skelbia ir daugiau sveikatingumo paskaitų — patariama paskambinti aukščiau paduotu telefonu ir pasiteirauti.

APIE KULTŪROS PREMIJŲ ŠVENTĘ

JAV LB-nės Kultūros taryba, kaip jau yra „Draugo" renginių kalendoriuje nurodyta, lapkričio 5 d., sekmadienį, 3 val. p.p., Jaunimo centre rengia Kultūros premijų šventę. Silpnėjant mūsų kultūriniam gyvenimui, tenka bent šiuo metu siaurinti ir premijų šventės apimtį. Pagal iki šiol veikusias tradicijas, tam pačiam asmeniui ar vienetui, negalima antrą sykį paskirti premijos. Tokiu būdu bent šįkart premijuojamųjų skaičius yra sumažėjęs. Čia norėčiau pastebėti, nes daugelis žmonių sąvokas maišo, kad Rašytojų sąjungos premija visuomet yra skiriama atskirai. Rašytojai praeityje nenorėjo kartu dalyvauti, tad taip ta tradicija yra tęsiama ir toliau.

Kultūros tarybos posėdis buvo sukviestas rugsėjo 8 d. Alės Kėželienės, Kultūros tarybos pirm. namuose. Posėdis sutapo su ambasadoriaus dr. Alfonso Eidinto apsilankymu Čikagoje. Jo pageidavimu, ambasadorius buvo pakviestas dalyvauti Kultūros tarybos posėdyje ir atvyko, lydimas garbės konsulo Vaclovo Kleizos. Kartu atvyko ir ambasados pareigūnas dr. Vytautas Žalys. Šeimininkė svečius supažindino su tarybos nariais ir jos veiklos apimtimi. Ambasadorius praeityje buvo spaudoje rašęs apie reikalą išeiti iš lietuviško „geto", tad ir dabar jis bandė ieškoti galimybių, kaip Lietuvos vardą ir jos menines pajėgas į viešumą išvesti. Atrodo, jis dar nėra gerai susipažinęs, kokiu būdu Amerikoje į didžiąją sceną išeinama. Čia gerų norų ir mūsų ryšių nebeužtenka. Visi, kurie apie savo ryšius kalba, tai gal gali surengti kokį renginį centrinės bibliotekos salėse, o norint plačiau į viešumą išeiti, reikia turėti ryšius su geru impresario. Mes patys naujų ir kitų kelių nesurasime.

Šeimininkė, jausdama, kad svečiai gali būti išalkę, tad visus pakvietė pietų. Pasivaišinus dar trumpai ir neoficialiai buvo pasikalbėta. Konsulo raginami, svečiai su visais atsisveikino ir išvyko, kadangi jų laukė dar kiti susitikimai. Svečiams išvykus, vyko posėdis, kuriame buvo aptarti Premijų šventės reikalai. Šventės reikalu bus dar daug ir plačiau rašoma, tad tepaminėsiu tik meninę programą. Koncertinę dalį atliks mums gerai žinoma sol. Audronė Simonaitytė-Gaižiūnienė ir Petras Aglinskas. Premijuojamųjų atrinkimui yra pakviesti sekcijų vadovai, kurie turi sudaryti vertinimo komisijas. Muzikos komisijos pirm. Petras Aglinskas (komisija dar nesudaryta) ir žurnalizmo — Bronius Juodelis, pirm., nariai Antanas Juodvalkis ir Juozas Žygas.

Visuomenė yra kviečiama siūlyti kandidatus 1995 m. Kultūros premijoms. Pasiūlymus siųsti:Muzikos: Loyola University of Chicago — Lake Shore Campus, Sky 704, Petras Aglinskas, 6525 North Sheridan Rd., Chicago, IL 60626; Meno: Algimantas Kezys, 4317 So. Wisconsin, Stickney, IL 60402; Žurnalizmo: „Draugas", Bronius Juodelis, 4545 West 63 St., Chicago, IL 60629.

J. Žygas

ATKURTA TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ ČIKAGOJE

Š.m. rugsėjo 6 d., 4 val. po pietų, „Laisvosios Lietuvos" patalpose, dr. Leono Kriaučeliūno iniciatyva, buvo sušauktas pasitarimas, kuriame dalyvavo: dr. Leonas Kriaučeliūnas, Matilda Marcinkienė, Juozas Žemaitis, Agota Tiškuvienė, Antanina Repšienė, Pranas Povilaitis ir Vida Sakevičiūtė, stengiantis atkurti Tautos fondo atstovybę Čikagoje.

Pasitarimo darbotvarkėje buvo numatyti šie punktai: ar reikalinga Tautos fondo atstovybė Čikagoje; valdybos sudarymas; pareigomis pasiskirstymas; nuomonės ir siūlymai ateities veiklai.

Visi pasitarimo dalyviai turėjo pasisakyti Tautos fondo atkūrimo reikalu. Pirmutinis kalbėjo, buvęs ilgametis Čikagos Tautos fondo komiteto iždininkas, Pranas Povilaitis. Jis trumpai ir išsamiai nušvietė Tautos fondo buvusią veiklą ir reikalą ją atkurti. Po to buvo kitų asmenų kalbos. Pasisakymai buvo įvairūs, bet visų nuomonė sutiko, kad reikia atkurti Tautos fondo atstovybę Čikagoje.

Po visų teigiamų pasisakymų eita prie valdybos sudarymo. Kadangi dalyvavo tik 7 asmenys, tai visi ir buvo palikti valdyboje, tik reikėjo pasiskirstyti pareigomis. Pasiskirstyta taip: pirmininkė — Matilda Marcinkienė, I vicepirmininkė ir sekretorė — Agota Tiškuvienė, II vicepirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas, iždininkas — Pranas Povilaitis, korespondentai: Juozas Žemaitis ir Antanina Repšienė, valdybos narė — Vida Sakevičiūtė.

Norisi pažymėti, kad Vida Sakevičiūtė yra gimusi Amerikoje ir aktyviai įsijungusi į organizacinę veiklą. Jos tėveliai, Gediminas ir Gražina Sakevičiai, gyvena Arkansas valstijoje, į Tautos fondą yra įnešę 10,000 dolerių. Neabejoju, kad visi valdybos nariai bent kokia suma yra įstoję į Tautos fondą.

Baigus pasiskirstymą pareigomis, buvo kalbėta ir diskutuota apie veiklą. Žinoma, veikla nebus taip išvystyta, kaip buvo anksčiau, bet bus stengiamasi pagal išgales veikti.

Ant. Repšienė

KONCERTAS SAVAITĖS VIDURYJE

Nebeužtenka laisvų savaitgalių Pasulio lietuvių centre, nes renginiai veja vienas kitą. Čia vasarą sodelyje gegužinės, o artėjant rudeniui jau sudaryti planai įvairioms pramogoms. PLC didžioji salė gražiai išdažyta, todėl bus dar maloniau tuose renginiuose dalyvauti

Susidarius progai Lietuvos filharmonijos solistui Danieliui Sadauskui apsilankyti Čikagoje, norėjosi jį išgirsti ir Lemonte. Ruošos darbų ėmėsi PLC moterų pagalbinis vienetas, vadovaujamas energingos pirmininkės Bronės Nainienės. Savaitės viduryje ruošti koncertą yra labai sunku, nes dirbantiems ir turintiems šeimas sunku dalyvauti.

Rugsėjo 14 d., ketvirtadienį, įvyko tas nepaprastas solisto Danieliaus Sadausko koncertas, akompanuojant dukrai Ievai ir Ričardui Sokui. Koncertas buvo tuo ypatingas, kad solistas mus supažindino su užmirštom ar visai negirdėtom dainom, pvz., A. Baranausko ir A. Vienažindžio dainom — giesmėm. „Anykščių šilelis" nuskambėjo naujais garsais dainoje, ką nevisada jautėme skaitydami eilėraštį. Tikriausiai nedaug kas yra girdėjęs, kad seniausios parašytos gaidos yra „Dešimt Dievo įsakymų", tą pailiustravo giedodamas.

Kaip pats solistas sakėsi, kad jo didžiausias planas yra surinkti tas seniausias dainų-giesmių gaidas ir jas išleisti. Tam jis Lietuvoje yra įkūręs labdaros fondą „Muzikinė auka".

Muzikinį įvertinimą paliksiu muzikos žinovams, bet mums susirinkusiems buvo labai malonu pasiklausyti ne tik senų dainų-giesmių, bet taip pat Mozarto, Scarlatti ir kitų kūrinių.

Muzikinės pertraukos metu į mus prabilo prelatas Kazimieras Vasiliauskas, kuris su solistu D. Sadausku artimai bendrauja.

Koncertui pasibaigus solistas ir akompaniatoriai apdovanoti

Tautos fondo valdyba. Sėdi iš kairės: Agota Tiškuvienė, Matilda Marcinkienė (pirm.), Antanina Repšienė; stovi: dr. Leonas Kriaučeliūnas, Vida Sakevičiūtė, Pranas Povilaitis ir Juozas Žemaitis.
Nuotr. **Irenos Kriaučeliūnienės**

gėlėmis ir visi pakviesti kavai ir pyragaičiams. Čia taip pat buvo galima įsigyti solisto D. Sadausko atvežtų kasečių.

Karolina Kubilienė

BALFO BALSAS

Lietuva šaukia — BALFas atsako; BALFas šaukia — Amerikos Lietuva atsako. Kad Amerikos lietuvių draugystė su BALFu yra nuoširdi ir šilta, parodė rugpjūčio 20 d. Jaunimo centre BALFo Čikagos apskrities surengta gegužinė. Susirinko didžiulė žmonių minia. Daugiau, nei praėjusiais metais. Pritrūko maisto ir gaivinantieji šaltiniai suspaudė čiaupus — tiek daug buvo svečių. Atvykusieji iš Lietuvos reiškė padėką BALFui. Stasys Vanagūnas, neišsemiamos energijos ir uolaus darbštumo pirmūnas, džiaugėsi, kad visus BALFo žingsnius lydi susiklausymas, veiklos meilė, pasiaukojimas ir organizacijos įkūrėjų pramintos vienybės kelias, kad tik Lietuva nevargtų. O tas vargas vargelis vis auga, keroja, ir pragiedrulių nematyti. Visi valdantieji ir gatvių galingieji, kaip Lietuvos spauda rašo, ką gali, grobia šiandien, nes rytojus gali būti pavėluotas. Net Lietuvos respublikos prezidentas kelis kartus kreipėsi į teisėtvarką, tvarkykitės, tvarkykitės! Ar nematote kokia netvarka aplink mus?.. Ir mums rėžia per širdį tie žodžiai ir per žmonių ašaras vilties kibirkštėlių neįžiūrime. Numojam į viską ir vėl griebiamės širdyje įsirėžusio artimo meilės darbo. Ruoškimės, nes tuoj į duris pasibels tradicinis BALFo didysis rudens vajus. Kraustydami vasarą į dėžes ir spintas, peržiūrėkime, ką turime ir ką galime paaukoti BALFui. O čia kasdien suplaukia gausybė laiškų našlaitėlių, senelių, tremtinių, politinių kalinių, partizanų. Gyvenkime ir dalinkimės su jais vargu.

VK

MOTERŲ KLUBAS GYVUOJA

J.C. moterų klubo pirmoji poatostoginė vakaronė rugsėjo 15 d. praėjo labai sėkmingai. Klubo pirmininkė A. Pocienė pasveikino susirinkusius ir paprašė tylos minute pagerbti šviesios atminties buvusią pirmininkę Zuzaną Žilevičienę, kurią mirties angelas išsivedė įkandin taipogi neužmirštamų klubo pasišventusių darbuotojų: Salomėjos Endrijonienės ir Aleksandros Likanderienės. Tuo pačiu pirmininkė dar kartą pareiškė užuojautą Velionės vyrui Stasiui Žilevičiui, kuris savo darbščia ranka visad padeda klubo reikaluose ir renginiuose. Pakvietė naujas nares stoti į klubą ir dirbti Jaunimo centro labui.

Programoje buvo rodoma V. Kapočiaus paruošta ir Ed. Šulaičio parūpinta Penktųjų pasaulio lietuvių sporto žaidynių vaizdajuostė. Ji buvo įdomi ir tarpais tiesiog jaudinanti. Visi mes, vėl kartu susibėgę į sostinę Vilnių, sportuojam, žygiuojam, šokam ir dainuojam. Ir kiek daug jaunimėlio ir kokie visi gražūs.

Vaizdajuostės trukmė pusantros valandos. Per pertrauką svečiai pasivaišino klubo narių paruoštais sumuštiniais ir kava, o mielas svečias vilnietis dainininkas Danielius Sadauskas visus pradžiugino padainuodamas trejetą dainų.

Lauksime ir daugiau panašių vakaronių.

E. Valantinienė

NETIKĖTI RŪPESČIAI PAL. JURGIO MATULAIČIO MISIJOJE LEMONTE

Prieš keletą metų Lemonte, prie Pasaulio lietuvių centro esančioje bažnyčioje, buvo įsteigta misija, kuriai buvo parinktas Palaimintojo Jurgio Matulaičio vardas. Misijos kapelionu keletą metų čia sėkmingai darbavosi kunigas Leonas Zaremba , SJ, o prieš porą metų, kun. Zarembai išvykus dirbti į Kauno kunigų seminariją, ji pavaduoti tėvų jėzuitų vadovybė į Lemontą paskyrė, tuomet iš Lietuvos studijų tikslu atvykusį, kun. Algirdą Palioką, SJ.

Naujai atvykusiam į nepažįstamą kraštą, kun. Paliokui įsijungti į misijos religinę bei kitokią, su bažnyčia susijusią, veiklą, ypač, kai nemažai reikalų reikia sutvarkyti anglų kalba, nebuvo lengva. Jam šiuo atveju daug padėjo Lemonte besidarbuojanti seselė Margarita Bareikaitė, priklausanti Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos seserų kongregacijai Putnam, CT.

Ses. Margarita Bareikaitė

Pal. Jurgio Matulaičio misijos lankytojai, o taip pat ir Lemonto apylinkėje gyvenantys lietuviai, buvo labai sukrėsti, sužinoję, kad seselė Margarita iš Lemonto yra atšaukiama atgal į Putnamą ir, kaip sesuo Ignė savo laiške PLC tarybos pirmininkui R. Domanskiui pranešė, kad šiuo metu jos negali paskirti seserų darbuotis Lietuvių centre, o tuo pačiu ir katalikų misijoje Lemonte.

Pal. Jurgio Matulaičio misijos taryba, apsvarsčiusi susidariusią padėtį, nutarė kreiptis į Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos seserų vadovybę, prašydama, kad seselei Margaritai būtų leista kuo greičiau grįžti prie jos pradėtų darbų Lemonte. Tarp kitko laiške rašoma: „Maironio lietuvių šeštadieninę mokyklą lanko per 270 mokinių. Kasmet bent 30 vaikučių turi būti paruošti Pirmajai Komunijai. Sutvirtinimo Sakramentui, pagal sudarytą programą, vaikai ruošiami dvejus metus. Šioje mokykloje seselė Margarita savo didele patirtimi ir sugebėjimu koordinuoja visą mokyklos religijos mokymą ir auklėjimą. Mūsų nemaža parapija vis auga, o ją aptarnauja tik vienas kunigas, ir čia reikalinga pagalba, ypač anglų kalba bažnytinių dokumentų tvarkymui bei susirašinėjimui".

Du sekmadienius po pamaldų misijos tarybos nariai rinko parašus, kurie buvo prijungti prie seselei Ignei, vienuolyno vyresniajai, pasiųsto laiško. Šiuo klausimu taip pat buvo tartasi ir su LB Švietimo tarybos pirmininke Regina Kučiene. Socialinių reikalų tarybos pirmininke Birute Jasaitiene ir kitais asmenimis, bandant rasti išeitį iš susidariusios padėties, seselei Margaritai išvykus iš Lemonto.

Seselė Ignė savo laiške mini, kad „iki po Naujų Metų negalėsime siųsti seserų darbuotis Jūsų tarpe". Tikėkime, kad Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos seserys supras, seselei Margaritai išvykus iš Lemonto, susidariusią neužpildomą spragą, ras šio klausimo išsprendimui palankų atsakymą ir grąžins į Lemontą seselę Margaritą, už ką Lemonto lietuvių apylinkė bei Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos taryba liks seselėms labai dėkinga.

Baigiant šį aprašymą apie Lemonto rūpesčius, susidarius seselei Margaritai apleidus jų bendruomenę, norisi taip pat paminėti, kad šį sekmadienį, rugsėjo 24 d., po sumos įvyks misijos narių susirinkimas, kuriame bus pateikta finansinė ataskaita už praėjusius finansinius metus.

Juozas Končius

Janina Ruginienė, veikli Cicero lietuvių telkinio gyventoja, giedanti Šv. Antano parapijos chore ir talkinanti vietos lietuvių organizacijoms, po dviejų mėnesių, praleistų pas savo dukras Kaune, vėl sugrįžo atgal į namus ir įsijungė į lietuvišką veiklą. Ji iš viešnagės dienų Lietuvoje parsivežė daug įspūdžių, kuriuos pasakoja savo gausiems pažįstamiems.

• **Jeigu „Draugas"** į namus, tai gali būti ramus.